

SULAT PA MANGA TAU RŪM RŪM

Pahāti

In nagsulat sin sulat ini hi Paul, hambuuk kiyawakilan hi Īsa. Duwa in ngān niya. In hambuuk ngān niya, hi Saul. In hambuuk da isab hi Paul. In siya hambuuk tau Yahudi mataas in pangadji' niya ha agama sin manga pagkahi niya. Ha tagna' in siya kuntara ha manga Almasihin. Pīnjala' niya sila. Sagawa' pagpanyata' hi Īsa kaniya, saruun-duun napinda tuud in lawm atay niya. Nahinang siya hambuuk sin manga kiyawakilan hi Īsa. Lāgi' siya in piyakadtu hi Īsa pa manga tau bukun bangsa Yahudi magpamahalayak kanila sin Bayta' Marayaw. (Kitaa ha bŭk *Kiyawakilan* 9:15)

Nagsulat hi Paul pa manga Almasihin ha hula' Rŭm ha supaya masaddiya in pagdatung niya mamisita kanila. In maksud hi Paul madtu tumabang sin manga hinang sin manga Almasihin didtu. Lāgi' dayn ha tabang sin manga Almasihin didtu ha hula' Rŭm, nagpikil hi Paul lumanjal madtu pa hula' Kastila'.

Ha sulat ini hibayta' hi Paul sin in manga mānusiya' ampunun sin Tuhan iban itungun biya' sin wala' nakarusa bang sila magparachaya iban mangandul kan Īsa Almasi.

In Salam-duwaa hi Paul

¹ Sulat ini naug dayn kākū', hi Paul, hipasampay mawn kaniyu ha hula' Rŭm. In aku ini hambuuk ipun hi Īsa Almasi iban napī' hambuuk kiyawakilan sin Tuhan magpamahalayak sin Bayta' Marayaw, naug dayn kaniya.

² In Bayta' Marayaw ini, amuna in malugay na kiyajanji'

sin Tuhan ha manga mānusiya'. Piyanaug niya in janji' ini pa manga nabi ampa nila siyulat biyutang ha lawm Kitab. ³ In Bayta' Marayaw ini pasal sin Anak Tuhan, hi Īsa Almasi, amu in Panghu' natu'. Kaingatan ta in siya bunnal nagbaran mānusiya' sabab piyag'anak siya hambuuk panubu' hi Daud. ⁴ Lāgi' in siya mahasuchi sabab in siya Anak Tuhan. Dayn ha kusug sin kudarat sin Tuhan, in siya nabuhi' nagbalik dayn ha kamatay, amuna in nagpakita' sin in siya bunnal tuud Anak Tuhan. ⁵ Manjari bihaun, sabab sin lasa sin Tuhan, iban daakan niya kākū' naug dayn kan Īsa, nahinang aku hambuuk wakil sin Tuhan. Diyaak niya aku magpamahalayak sin Bayta' Marayaw ha supaya marā in manga tau katān ginisan bangsa, magparachaya iban magkahagad ha Panghu' Īsa Almasi, iban ha supaya in ngān hi Īsa karihilan kalagguan. ⁶ Iban in kamu isab duun ha hula' Rūm, awn da lamud niyu, sabab napi' kamu sin Tuhan mahinang suku' hi Īsa Almasi.

⁷ Na, hangkan yan aku nagsulat pa kaniyu katān duun ha hula' Rūm. In kamu yan kalasahan sin Tuhan iban napi' niya kamu mahinang tau suku' niya.

Mura-murahan bang mayan kamu dihilan tulungtabang iban kasannyangan kaagi sin Ama' natu' Tuhan iban sin Panghu' Īsa Almasi.

Magsarang-sukul hi Paul pa Tuhan Pasal sin Manga Tau Rūm

⁸ Muna-muna mabaya' ku hipaingat kaniyu sin magsarang-sukul tuud aku pa Tuhan pasal niyu. Sabab natanyag ha katilingkal dunya in pangandul niyu kan Īsa Almasi. In pagsarang-sukul ku pa Tuhan tiyayma' niya pasal hi Īsa Almasi. ⁹ In Tuhan amu in piyagtag'ipunan ku, ihilas sin atay kaagi sin pagpamahalayak ku sin Bayta' Marayaw pasal sin Anak niya, amuna siya in saksi' sin in

manga bichara ku bunnal. Kiyaiingatan sin Tuhan sin sakahaba' aku mangayu' duwaa, piyapangayuan ta sadja kamu duwaa pa marayaw. ¹⁰ Iban piyapangayu' ku pa Tuhan bang mayan dayn ha kūg-baya' niya dūlan niya na aku mamisita mawn kaniyu, amu in malugay ku na kabayaan hinangun.

¹¹ Mabaya' tuud aku dumā magkita' kaniyu, sabab mabaya' ku hihindu' kaniyu in tulung-tabang sin Rū sin Tuhan, amu in makatabang magpahugut sin īman niyu ha Tuhan. ¹² In hātihan niya hangkan aku mabaya' mawn kaniyu, ha supaya kitaniyu makapagtabang-tiyabangi. Lumasig in atay niyu bang niyu kakitaan in hugut sin īman ku. Damikkiyan, lumasig da isab in atay ku bang ku kakitaan in hugut sin īman niyu.

¹³ Manga taymanghud ku agad kan Īsa, mabaya' ku tuud hipaingat kaniyu sin nakamataud na aku nagbanu-banu mamisita mawn kaniyu, sumagawa' awn nakaalal sin panaw ku. Mabaya' tuud aku mawn kaniyu magnasihat, ha supaya awn duun kaniyu marā ku magparachaya kan Īsa Almasi biya' da isab sin manga kaibanan tau bukun bangsa Yahudi, amu in narā ku nagparachaya ha Almasi. ¹⁴ Karna' awn hinang kiyawajib kaku' magnasihat pa tau katān minsan unu in bangsa, sibu' da tagapangadji' iban way. ¹⁵ Na, hangkan landu' tuud isab in baya' ku magnasihat sin Bayta' Marayaw pa kaniyu duun naghuhula' ha Rūm.

¹⁶ Manjari, di' ku hikasipug in Bayta' Marayaw, sabab dayn ha kusug sin kudarat sin Tuhan hisiyu-siyu in magparachaya ha Bayta' Marayaw malappas dayn ha dusa iban dayn ha kasiksaan tungbas niya. In Bayta' Marayaw ini piyamahalayak muna pa manga Yahudi, sumagawa' bihaun piyamahalayak na pa manga tau katān. ¹⁷ In Bayta' Marayaw, amu in magpahāti bang biya' diin sin

Tuhan itungun way dusa in mānusiya'. Subay in manga mānusiya' mangandul ha Tuhan. Wayruun dān dugaing pa kabuntulan ha pangita' sin Tuhan dayn ha tagna' sampay pa kahinapusan. Biya' na sin Parman kiyasulat ha lawm Kitab, amu agi, “In tau itungun sin Tuhan tau mabuntul, iban amu in makabāk kabuhi' salama-lama, amuna in tau mahugut in pangandul nila pa Tuhan.”

In Dusa sin Manga Mānusiya'

¹⁸ In Tuhan piyakita' niya na sin in siya marugal pasal sin katān dusa nahinang sin manga tau iban pasal way buga' nila kaniya. Hangkan piyanaugan sila murka' dayn ha surga', sabab dayn ha pasal sin hinang nila mangi', siyulak nila iban tiyabunan nila in hindu' kasabunnalan pasal Tuhan. ¹⁹ Siksaun sila sin Tuhan sabab minsan matampal na tuud kanila in kasabunnalan pasal sin Tuhan, amu in maabut sin pikilan sin tau, masi-masi da sila di' magkahagad, malayngkan Tuhan in nagbutang pangingat pa lawm pamikil iban atay sin manga mānusiya' sin pasal niya. ²⁰ Bunnal sa yan, di' ta kakitaan in manga sipat sin Tuhan bang biya' diin. Di' ta kakitaan in kudarat niya amu in way katapusan, iban di' ta kakitaan in jāt niya. Sumagawa' in manga yan matampal tuud dayn ha tagna' pa sin waktu kapapanjari sin Tuhan sin dunya, sabab in manga sipat sin Tuhan kakitaan sin manga mānusiya' dayn ha unu-unu katān piyapanjari niya. Hangkan, wayruun hikadaawa nila sin di' nila kaingatan in Tuhan.

²¹ Marayaw in pangingat nila ha pasal sin Tuhan. Kaingatan nila sin subay nila siya lagguun sabab Tuhan siya. Sumagawa' wala' nila liyaggu' in Tuhan. Di' sila minsan magsukul kaniya. Gām mayan in pamikil nila nahipu' sin unu-unu katān karupangan. Biya' sin hantang

ha lawm katigidluman in pamikil nila, hangkan di' nila kahātihan in kasabunnalan pasal sin Tuhan. ²² Laung nila in sila halul-akkal, sagawa' in kasabunnalan niya in sila dupang. ²³ Sabab in pagsumbahun nila, bukun amu in asal Tuhan di' magkamatay saumul. Sagawa' in piyagsumba nila yan amuna in manga barhala' hīnang piyasalupa biya' tau, amu in tau piyasalupahan nila ha barhala' magkamatay da. Iban piyagsumba nila da isab in manga biya' dagbus manuk-manuk, iban hayup, upat in siki, iban manga sattuwa magpananap ha lupa'.

²⁴ Na, pagga in manga mānusiya' dupang, piyasāran sila sin Tuhan maghinang sin unu-unu kalumuan kabayaan nila. Maghinang sila sin makasipug, sin di' mapatut iban sin pagkahi nila. ²⁵ Di' sila magkahagad sin kasabunnalan pasal sin Tuhan, sagawa' amu in kahagarun nila in bukun bunnal. In Tuhan, amuna in nagpapanjari sin unu-unu katān, sagawa' bukun siya in siyumba nila. Gām mayan in siyumba iban piyagtag'ipunan nila, in manga piyapanjari sin Tuhan. In Tuhan subay amu in pudjihun nila kasaumulan. Amin.*

²⁶ Na, pagga biya' ha yan in hinang sin manga mānusiya', piyasāran na sila sin Tuhan magdūl sin unu-unu hawa-napsu nila mangī', amu in makasipug tuud. Minsan in manga babai limanggal na sin atulan asal kiyamaksud sin pagkababai nila. Naghinang sila sin di' mapatut iban sin pagkahi nila babai. ²⁷ Damikkiyan da in manga usug, wayruun napsu nila ha manga babai, sagawa' nagtubud in napsu nila ha manga pagkahi nila usug. Naghinang sila sin makasipug iban sin pagkahi nila usug. Na, in tungbas niya piyagkananaman nila ha baran

* 1:25 1:25 In hāti sin Amin, “Amu yan in kasabunnalan niya,” atawa “Bang mān mura-murahan...”

nila in hukuman biyutang kanila sin Tuhan, amu in timūp tuud ha dusa nila yan.

²⁸ Na, pagga wala' hiyaatay sin manga tau in Tuhan, piyasāran na sila sin Tuhan magpikil sin unu-unu mangī'. Hangkan makahinang na sila sin manga kangīan, amu in bukun mapatut hinangun nila. ²⁹ In pamikil iban atay nila hipu' sin ginisan kangīan. In pīpikil nila sadja amu in maghinang mangī' iban maghawa-napsu. Mabunsi sadja sila iban nangangabughu' sadja sila ha pagkahi nila. Mabaya' sadja sila magkālu iban mamunu'. Mangakkal sadja sila ha pagkahi nila iban mangī' sadja in pikilan nila tudju pa pagkahi nila. Magdā-rā sadja sila bichara dayn ha hambuuk pa hambuuk. ³⁰ In sila manglilimut ha pagkahi nila. Marugal sila ha Tuhan. Biyababa' nila in pagkahi nila. Mataas in pagdā nila sin baran nila iban maabbu sila. Landu' sila tuud mapanday magpikil himinang sin kangīan. Di' sila magkahagad ha manga maas nila. ³¹ In sila manga tau dupang. Di' nila kahātihan in kasabunnalan pasal sin Tuhan. Di' nila pag'agarun in manga janji' nila, iban di' sila malasa iban maluuy ha pagkahi nila. ³² Asal mahantap in panghāti nila sin sara' sin Tuhan, amu in laung na, hisiyu-siyu in tau huminang sin manga dusa nasabbut yan, tūpun sila siksaun ha lawm sin narka'. Sagawa' masi-masi da sila himihinang sin biya' ha yan, iban kūgan isab sila bang in kaibanan maghinang sin biya' ha yan.

2

In Hukuman sin Tuhan

¹ In kamu manga kabagayan ku, amu imiyan sin mangī' in dusa sin manga tau, wayruun hikaraawa niyu. Di' kamu makaiyan sin wala' kamu nagdusa. Karna' bang kamu imiyan nagdusa in kaibanan tau iban subay sila

binsanaun, na, biya' da sin baran niyu in bichara niyu, sabab in kamu baran niyu himihinang da isab sin manga kangian yan. ² Kaingatan natu' sin mapatut in Tuhan maniksa' ha manga tau naghihinang sin manga kangian biya' ha yan. ³ In kamu yan manga kabagayan ku, in bibichara niyu kangian sin tau dugaing, amura isab in hihinang niyu. Na, ha pikil niyu makapuas baha' kamu dayn ha kasiksaan hitungbas sin Tuhan ha manga dusa niyu? ⁴ Atawa sawkat na nakalandu' in ulung kaniyu sin Tuhan iban biya' siya di' magparuli sin manga dusa niyu, iban wala' niya kamu magtuy siksa', in pangannal niyu, wayruun da pūs niyu mag'asip kaniya. Mayta', wala' niyu ka kiyahātihan sin hangkan nakalandu' in ulung sin Tuhan kaniyu, ha supaya mapapinda niya in lawm atay niyu magtawbat sin manga dusa nahinang niyu?

⁵ Sumagawa' matugas in manga pangatayan niyu. Di' kamu magtawbat sin dusa niyu. Na, hangkan kamu na in dumihil kasiksaan ha baran niyu. Karna', pasal sin tugas sin ū niyu, kumalap na in kasiksaan niyu bang dumatung na in waktu panaugun sin Tuhan in murka' niya ha manga tau baldusa iban sin paghukum niya mabuntul ha manga mānusiya'. ⁶ Karna' tungbasan sin Tuhan in tau katān pakaniya-pakaniya sin unu in matūp ha nahinang niya. ⁷ Awn manga tau kaibanan taptap sila naghihinang marayaw sabab in iyaangut nila karihilan sila sin Tuhan sin salaggu'-laggu' karayawan, iban lagguun sila sin Tuhan ha adlaw mahuli. Iban iyaangut nila da isab in karihilan sila sin kabuhi' wayruun kahinapusan niya. In sila ini dihilan sin Tuhan sin kabuhi' salama-lama didtu ha surga'. ⁸ Ampa in kaibanan tau, in pipikil nila sadja amu in baran nila. Siyulak nila in hindu' kasabunnalan pasal sin Tuhan, sagawa' in iyaagad nila in unu-unu katān kangian. Na, in sila ini tantu pagmurkaan sin Tuhan.

⁹ Awn kasiksaan iban kabinsanaan sin tau katān amu in naghihinang sin mangī', bukun sadja manga tau bukun Yahudi, sumagawa' labi awla in manga Yahudi. ¹⁰ Sagawa' in manga tau katān naghihinang marayaw, dihilan sila sin Tuhan karayawan, lagguun sila iban pasannyangun in lawm atay nila. Bukun sadja manga tau dugaing in dihilan karayawan, sumagawa' labi awla in manga Yahudi. ¹¹ Karna' in Tuhan di' magpī' tau.

¹² In manga tau bukun bangsa Yahudi, di' nila kaingatan in sara' sin Tuhan siyulat hi Musa. Bang sila makarusa, siksaun da isab sila sin Tuhan ha narka'. Siksaun sila bukun pasal wala' sila nagkahagad sin sara' sin Tuhan, (sagawa' pasal asal nila na kaingatan ha lawm atay nila in hinang mangī' iban marayaw). Ampa in manga bangsa Yahudi kiyaiingatan nila in sara' sin Tuhan. Na, hangkan bang sila di' magkahagad ha Tuhan siksaun niya sila biya' sin kiyabayta' ha lawm sara' niya. ¹³ Karna' in tau ampunun sin Tuhan iban itungun niya mabuntul biya' sin wala' nakarusa, bukun amu in tau dumungug sadja sin sara' niya, sagawa' amu in magkahagad sin katān daakan sin sara' niya. ¹⁴ In manga tau bukun bangsa Yahudi, wala' nakangat sin sara' sin Tuhan piyanaug dayn kan Musa. Sagawa' masuhul magkaagad nila in daakan sin sara', sabab asal nila kaingatan ha lawm atay nila bang unu in manga hinang marayaw. Hangkan maiyan ta sin awn sara' duun kanila, minsan sila wala' kiyapanaugan sin sara' sin Tuhan. ¹⁵ Na, dayn ha hinang nila kakitaan taniyu sin iyukkil sin Tuhan ha lawm atay nila in sara' niya, amu in bakas piyanaug niya dayn kan Musa. Bunnal tuud ini sabab kiyaiingatan nila ha lawm pamikil nila bang marayaw in hinang nila atawa mangī'. Bang mangī' in hinang nila, sumigpit in pikilan nila. Bang isab marayaw in hinang nila sumannyang in pikilan nila. ¹⁶ Na, di' yan

kalupahan sin Tuhan ha adlaw mahuli, karna' in Bayta' Marayaw piyamamahalayak ku, namayta' sin ha adlaw mahuli, daakun na sin Tuhan hi Īsa Almasi humukum ha manga mānusiya' katān. Hukumun niya in unu-unu tiyatapuk sin manga tau ha lawm atay nila.

Pasal sin Manga Yahudi iban Sara' sin Tuhan

¹⁷ Na, in manga kamu isab hisiyu-siyu kamu nagbantug sin Yahudi kamu, in pangannal niyu kiyasulutan na in Tuhan kaniyu sabab kamu na in kiyapanaugan niya sin sara' niya. Nag'abbu na kamu sin kamu da tuud in makaingat pasal sin Tuhan. ¹⁸ Kaingatan niyu bang unu in kabayaan sin Tuhan hipahinang kaniyu, iban kaingatan niyu hinangun bang unu in mabuntul, sabab kiyahindu' yan kaniyu sin sara' sin Tuhan. ¹⁹ In pangannal niyu, in kamu yan amuna in makarā pa karayawan ha manga tau ha lawm kaawaman, amu in biya' sapantun buta di' makakita' sin kasabunnalan. Iban in pangannal niyu, kamu na in biya' sapantun ilaw dumihil kasawahan sin dān tudju pa Tuhan ha manga tau ha lawm katigidluman. ²⁰ Iban in pangannal niyu, kamu na in manghindu' ha manga tau awam pasal sin kahālan tudju pa Tuhan, iban kamu in manghindu' ha manga tau amu in biya' sapantun bata'-bata' kulang pa tuud in panghāti. Iban hangkan bihādtu in pangannal niyu, sabab kamu in kiyapanaugan sin sara' amu in sara' magpahāti sin katān ingat kasabunnalan. ²¹ Maingat kamu manghindu' ha kaibanan niyu, sagawa' di' kamu maingat manghindu' ha baran niyu. Hinduan niyu sila di' papatakawun, sagawa' in manga kamu yan panakaw. ²² Hinduan niyu sila sin subay di' magjina, sagawa' in kamu yan nagjina da isab. Lāgi' satru' niyu tuud in manga barhala' siyusumba sin manga tau, sagawa' matawakkal kamu sumūd manakaw pa lawm

bāy pagsusumbahan sin manga barhala'. ²³ Mag'abbu kamu sin in kamu kiyapanaugan sara' sin Tuhan, sagawa' liyalanggal niyu da in sara' niya. In hinang niyu yan biya' niyu da piyasipug in Tuhan. ²⁴ Karna' in pasal ini kiyasulat ha lawm Kitab, amu agi, “Dayn ha pasal sin manga kasāan nahinang sin manga kamu Yahudi, in manga tau bukun Yahudi, nakapamung na mangī' pasal sin Tuhan.”

²⁵ Na, kiyawajiban kātu'niyu manga Yahudi magpaisal, amu in tanda' sin in kitaniyu napī' suku' sin Tuhan. Bang kitaniyu magkahagad sin sara' sin Tuhan, na, awn harga' sin pagpaisal natu'. Sagawa' bang kitaniyu di' da magkahagad sin sara' niya, marayaw pa kitaniyu wala' na nagpaisal. ²⁶ Na, bang in tau bukun Yahudi, amu in wala' naislam, magkahagad sin sara' sin Tuhan, in siya yan itungun sin Tuhan biya' da sin naislam. ²⁷ In kamu manga Yahudi, minsan kamu naislam iban kiyapanaugan sin sara' sin Tuhan, amu in kiyasulat ha lawm Kitab niya, liyanggal niyu da in sara'. Sagawa' in manga tau bukun Yahudi, minsan sila wala' naislam, iyaagad nila in sara'. Na, amuna yan in sabab hangkan timampal in dusa sin kamu manga Yahudi.

²⁸ Bukun in hāti niya sawkat na in hambuuk tau Yahudi iban naislam, in siya bunnal na suku' sin Tuhan, sabab in limpa' sin pag'islam amuna in tanda' pangilāhan ha manga Yahudi. Sagawa' bukun biya' ha yan in pangilāhan sin Tuhan ha manga tau suku' niya. Bang ha pangatud sin Tuhan di' niya itungun in hambuuk tau Yahudi iban suku' niya sawkat na in tau yan naislam. ²⁹ Sagawa' in tau bunnal tuud suku' sin Tuhan, amu in tau napinda in lawm atay niya kaagi sin Rū sin Tuhan, bukun kaagi sin sara' piyanaug dayn kan Musa. In tau yan minsan di' lagguun sin pagkahi niya, lagguun siya sin Tuhan.

3

¹ Na, pagga biya' ha yan in kahālan niya, maray' makaiyan kamu wayruun da harga' sin pagka-Yahudi sin hambuuk tau iban sin pagpislam niya. ² Sagawa' in bunnal niya, awn tuud yan harga' niya. Sabab muna-muna tuud, kiyabugsu' sin Tuhan in Parman niya pa manga Yahudi.

³ Na, maray' makaiyan isab kamu sin in manga kaibanan Yahudi di' magkahagad sin Parman sin Tuhan, malayngkan bukun in hāti niya bat di' na agarun sin Tuhan in kiyajanji' niya kanila. Sabab in Tuhan di' magpamaluba sin janji' niya. ⁴ Tantu di' tuud maghinang in Tuhan sin biya' ha yan. Karna' minsan in mānusiya' katān magputing, in Tuhan tantu di' magputing. Sabab biya' na sin kiyasulat ha lawm Kitab, amu agi,

“Ya Tuhan ku, in katān kiyabayta' mu bunnal. Hangkan kaingatan in ikaw tantu mabuntul.

Bang awn manglāg dusa kaymu, dumaug sadja kaw maghukum, sabab wayruun dusa nahinang mu.”

⁵ Na, maray' awn tau makaiyan, laung nila, bang sila huminang sin mangi' awn karayawan nila, sabab dayn ha hinang nila mangi', kakitaan sin manga tau in karayawan sin Tuhan. Pagga laung nila, dayn ha hinang nila mangi', tumampal in kabuntulan sin Tuhan, na bukun patut, laung nila, siksaun sila sin Tuhan pasal sin mangi' nahinang nila. Na, in bichara biya' ha yan, bichara sin tau kaibanan, bukun bichara ku. ⁶ Sabab tantu di' tuud huminang in Tuhan sin biya' ha yan. Karna' bang kitaniyu magdusa ampa kitaniyu di' siksaun sin Tuhan, in hāti niya bukun in Tuhan mabuntul. Na, bang siya bukun mabuntul, di' siya makajari manghukum ha manga mānusiya' katān.

⁷ Maray' awn tau makaiyan, laung nila, minsan sila magputing, dayn ha sabab sin pagputing nila tumampal in kabuntulan sin Tuhan, ampa siya pudjihun sin tau mataud. Hangkan, laung nila, di' makajari bang sila butangan sin Tuhan hukuman dusa. ⁸ Na, bang biya' ha yan in daawa nila, in hāti niya subay kitaniyu maghinang sin mangi' ha supaya in Tuhan mapudji. Laung sin kaibanan tau nanglimut kāku', amu agi, amu kunu' yan in hīndu' ku ha manga tau. Sagawa' bukun tuud yan bunnal. In manga nagbichara biya' ha yan, patut tuud siksaun sin Tuhan.

In Mānusiya' katān Baldusa

⁹ Na, pagga in bichara yan bukun bunnal, ha pikil niyu ha pangatud sin Tuhan, in manga kitaniyu Yahudi marayaw dayn ha manga tau bukun bangsa Yahudi? Tantu bukun. Sabab bakas ku na kiyabayta' kaniyu in katān mānusiya', sibu' da Yahudi iban bukun, asal magdusa sadja. ¹⁰ Biya' na sin kiyasulat ha lawm Kitab, amu agi,

“Wayruun minsan hambuuk tau in mabuntul tuud ha pangatud sin Tuhan,

¹¹ iban wayruun tau in makahāti sin pasal niya.

Wayruun tau in magtūyu' tuud umingat sin kabayaan sin Tuhan.

¹² In katān tau nanaykud dayn ha Tuhan,

iban di' na sila hikapagguna sin Tuhan ha maksud niya.

Wayruun na minsan hambuuk in himinang sin marayaw.”

¹³ “In manga bichara nila mangakkal iban makamula.

Biya' yan sapantun sin bahu' sin kabul wayruun tabun niya, mangi' hamutun.

Akkalan nila sadja in pagkahi nila.

In manga bichara nila tipu mabisa-bisa dakuman biya' sin bisa sin hās mangutkut.”

¹⁴ “Sabab sin sakit atay nila, suknaan nila sadja in pagkahi nila.”

¹⁵ “Di' sila katiyu'-tiyuan, magtūy sila mamunu'.

¹⁶ Pakain-pakain sila nagdarā sadja sila kahinaan iban kabinsanaan.

¹⁷ Di' sila maingat sin dān hikapagsulut nila iban sin kaibanan.”

¹⁸ “Di' sila maingat magmabuga' pa Tuhan.”

¹⁹ Na, in manga katān kabatangan nasabbut ku yan kiyasulat ha lawm Kitab sara' sin Tuhan. Kiyaiingatan natu' sin in sara' sin Tuhan kiyasuku' ha manga Yahudi, amu in subay magad sin sara'. Na, hangkan kaingatan natu' da isab sin wayruun na tau makadaawa sin wala' siya nagdusa pa Tuhan, iban in katān mānusiya' magkahagad na sin patut sila siksaun sin Tuhan. ²⁰ Karna' ha pangatud sin Tuhan wayruun tau in maitung tau mabuntul kaagi sin pag'agad niya sin sara', sabab in kasabunnalan niya, dayn ha sara' sin Tuhan kaingatan natu' sin in kitaniyu katān mānusiya', baldusa.

Biya' diin Kaagi in Kabuntul sin Mānusiya' ha Pangatud sin Tuhan

²¹ Sagawa' bihaun piyaingat na sin Tuhan bang biya' diin in tau muntul ha pangatud niya. In yan bukun kaagi sin pag'agad sin sara' niya. In hāl ini kiyabutang ha lawm Kitab Parman sin Tuhan, siyulat sin manga kanabihan sin masa nakauna yadtu. ²² Bihaun ampunun iban itungun na sin Tuhan tau mabuntul, biya' sin wala' nakarusa, in hisiyu-siyu magparachaya iban mangandul kan Īsa Almasi. Hinangun ini sin Tuhan ha tau katān sasuku' sin magparachaya ha Almasi, minsan unu in bangsa. Di' in Tuhan magpi'. ²³ Karna' in mānusiya' katān nagdusa iban

malawak dayn ha Tuhan pasal in manga hinang nila wala' nakasulut sin kabayaan sin Tuhan. ²⁴ Sagawa' dayn ha sabab sin kasi-lasa sin Tuhan kātu'niyu, amu in kasi-lasa wayruun tungud niya, ampunun iban itungun kitaniyu sin Tuhan mabuntul, biya' sin wala' nakarusa, dayn ha sabab sin pangandul natu' kan Īsa Almasi, amu in namuas kātu'niyu dayn ha manga dusa natu'. ²⁵ Piyalahil sin Tuhan hi Īsa Almasi mari pa dunya, ha supaya niya hikalilla' in dugu'-nyawa niya ha sabab-karna' sin mānusiya'. Dayn ha sabab sin dugu' niya naasag, in sasuku' sin mānusiya' magparachaya kaniya, ampunun sin Tuhan dayn ha dusa nila. Hīnang ini sin Tuhan ha supaya niya mapakita' sin in siya mabuntul. In tagna' biya' hantang di' magparuli in Tuhan sin manga dusa sin mānusiya' sabab sin ulung niya kanila. ²⁶ Sumagawa' bihaun ha waktu ini, piyakita' na sin Tuhan sin subay butangan kasiksaan in hisiyu-siyu tau magdusa. Hangkan biyutangan niya kasiksaan hi Īsa Almasi, amu in nangaku sin dusa sin mānusiya' katān. Dayn ha sabab yan napakita' sin Tuhan sin in siya mabuntul iban ampunun iban itungun niya mabuntul biya' sin wala' nakarusa in hisiyu-siyu tau magparachaya ha Almasi.

²⁷ Na, pagga biya' ha yan in kahālan niya unu pa in hikapag'abbu taniyu? Tantu wayruun. Na mayta' baha' kitaniyu di' makapag'abbu sin hinang ta marayaw? Sabab iyampun iban itung kitaniyu sin Tuhan mabuntul, biya' sin wala' nakarusa, bukun pasal iyagad natu' in manga hinang marayaw kiyabutang ha lawm sara' sin Tuhan, sagawa' pasal sin pagparachaya natu' kan Īsa Almasi. ²⁸ Dayn ha sabab yan magkahagad na tuud kami sin in tau ampunun iban itungun sin Tuhan mabuntul, biya' sin wala' nakarusa, bukun dayn ha sabab iyagad niya in sara' sin Tuhan, sagawa' pasal sin pangandul niya ha Almasi.

Wayruun sabab dugaing. ²⁹ Atawa ha pangannal niyu isab in Tuhan, Tuhan sadja sin manga bangsa Yahudi? Na, bukun yan bunnal, sabab in Tuhan natu', Tuhan da isab sin manga tau bukun bangsa Yahudi. ³⁰ Pagga hambuuk da in Tuhan sin mānusiya' katān, in tau sibu' da Yahudi iban bukun, ampunun iban itungun sin Tuhan mabuntul, biya' sin wala' nakarusa, bang siya magparachaya iban mangandul ha Almasi. ³¹ Malayngkan, bukun in hātihan niya yan, sawkat na kitaniyu magparachaya iban mangandul ha Almasi, wayruun na pūs sin sara' sin Tuhan kātu'niyu. Bukun tuud biya' ha yan. Gām mayan kabawgbugan natu' na tuud in sara' sin Tuhan.

4

Hambuuk Suntuan in Kusug sin Parachaya hi Nabi Ibrahim ha Tuhan

¹ Na, bihaun sabbutun ku isab kaniyu in pasal sin pagpangandul ha Tuhan hi Ibrahim, amu in nanubu' kātu'niyu manga Yahudi. ² Bang sawpama hi Ibrahim iyampun iban itung sin Tuhan tau mabuntul biya' sin wala' nakarusa pasal sin manga hinang niya marayaw, na, awn hikapag'abbu niya. Sumagawa' wayruun hikapag'abbu niya ha pangita' sin Tuhan, sabab wala' siya iyampun sin Tuhan pasal sin manga hinang niya marayaw. ³ Karna' kiyasulat ha lawm Kitab, amu agi, “In hi Ibrahim nagparachaya ha janji' kaniya sin Tuhan, iban dayn ha sabab sin pagparachaya niya, iyampun iban itung siya sin Tuhan tau mabuntul biya' sin wala' nakarusa.”

⁴ Na, hidalil natu' isab ini pa hambuuk tau naghihinang. In gadji amu in hirihil ha tau naghihinang, di' maiyan dihil sasalamatan kaniya, ha way tungud, sabab in yan piyaghulas-sangsaan niya. ⁵ Na biya' da isab hādtu bang ha Tuhan, sabab in tau itungun sin Tuhan mabuntul

biya' sin wala' nakarusa, amu in biya' sapantun dihilan sasalamatan, amuna in tau mangandul kaniya. Iban hangkan bihādtu bukun pasal sin hinang niya marayaw amu in biya' sapantun hulas-sangsa' niya, sumagawa' pasal sin pangandul niya ha Tuhan, amu in Tuhan maingat mag'ampun ha manga baldusa. ⁶ Amu yan in maana sin bichara hi Daud ha kabichara niya pasal sin kakuyagan sin tau iyampun sin Tuhan iban itung tau mabuntul, biya' sin wala' nakarusa, bukun pasal sin hinang niya marayaw, sagawa' pasal sin pangandul niya ha Tuhan. ⁷ Laung niya, “Landu' makuyag in tau

bang siya ampunun sin Tuhan dayn ha manga hinang niya langgal sara',

iban bang in katān hinang niya mangī' lupahun na sin Tuhan.

⁸ Landu' tuud makuyag in tau

bang di' na bistahun sin Tuhan in manga dusa niya.”

⁹ Na, in kakuyagan piyagbichara hi Daud kiyatungud sadja baha' ha manga bangsa Yahudi amu in naislam? Tantu bukun. In kakuyagan yan kiyatungud da isab ha manga bangsa wala' naislam. Karna' biya' na sin kiyasulat ha lawm Kitab, amu in nasabbut ku hayn-duun, amu agi, “In hi Ibrahim nagparachaya ha janji' kaniya sin Tuhan, iban dayn ha sabab sin pagparachaya niya, iyampun iban itung siya sin Tuhan tau mabuntul biya' sin wala' nakarusa.” ¹⁰ Na ka'nu baha' hi Ibrahim iyampun iban itung sin Tuhan tau mabuntul biya' sin wala' nakarusa? In yan naawn ha wala' pa naislam hi Ibrahim. ¹¹ Subay na pag'ubus sin pagparachaya hi Ibrahim ha janji' sin Tuhan kaniya, ampa siya naislam. Karna' in pag'islam, amuna in tanda' sin tantu na tuud iyampun iban itung na sin Tuhan tau mabuntul, biya' sin wala' nakarusa, hi Ibrahim pasal sin pangandul niya ha Tuhan ha wala' pa siya

naislam. Hangkan, hi Ibrahim amuna in nahinang ama' sin sasuku' sin manga tau magparachaya ha Tuhan, iban amu in iyampun iban itung sin Tuhan mabuntul, biya' sin wala' nakarusa, minsan sila wala' naislam. ¹² Damikkiyan, siya da isab in ama' sin sasuku' sin manga tau bakas na naislam, bukun sadja isab pasal naislam sila, sagawa' pasal nangandul tuud sila ha Tuhan biya' sin pagpangandul ha Tuhan hi Ibrahim ha waktu wala' pa siya naislam.

In Janji' sin Tuhan Matabuk Dayn ha Pagparachaya Kaniya

¹³ Sin masa nakauna yadtu jimanji' in Tuhan kan Ibrahim sin hipusaka' niya in liyukupan dunya kaniya sampay na pa katān panubu' niya. Jimanji' in Tuhan kan Ibrahim, bukun sabab iyagad hi Ibrahim in sara' niya, sagawa' pasal nagparachaya siya ha Tuhan, iban pasal iyampun iban itung siya sin Tuhan tau mabuntul, biya' sin wala' nakarusa. ¹⁴ Karna' bang sawpama in janji' sin Tuhan kiyatungud sadja ha manga miyamagad sin sara' sin Tuhan, na, in hāti niya wayruun da pūs sin pangandul natu' ha Tuhan iban wayruun da isab pūs sin janji' sin Tuhan. ¹⁵ In sara' amuna in makarihil palsababan pagmurkaan sin Tuhan in manga mānusiya', sabab di' maagad sin tau in sara'. Sagawa' wayruun tau makalanggal sin sara' bang wayruun sara' langgalun.

¹⁶ Jiyanjian sin Tuhan hi Ibrahim sabab sin pangandul niya kaniya. Hangkan hīnang sin Tuhan in biya' ha yan dayn ha sabab sin kasi-lasa niya, ha supaya niya mapakita' in kabuntulan sin janji' niya ha manga panubu' hi Ibrahim katān. In janji' niya kiyatungud, bukun sadja ha manga tau ha lawm sin likusan sin sara', sagawa' kiyatungud da isab ha manga sasuku' sin magparachaya biya' kan Ibrahim. Karna' hi Ibrahim amuna in biya' ama' sin kitaniyu katān nangangandul ha Tuhan, sibu' da bangsa

Yahudi iban bukun. ¹⁷ Biya' na sin kiyasulat ha lawm Kitab, amu agi, “In ikaw napi' ku mahinang ama' sin manga kabangsa-bangsahan.” Amu yan in Parman sin Tuhan kan Ibrahim. Tantu tuud magmakbul in janji' ini sabab Tuhan in jimanji' kan Ibrahim. Iban nagparachaya hi Ibrahim ha janji' niya, sabab siya in Tuhan amu in makapabuhi' magbalik ha patay, iban in unu-unu katān kiyaparman niya minsan wala' pa naawn biya' da yan sin naawn na, sabab tantu magmakbul sadja in katān kiyaparman niya.

¹⁸ Nagparachaya hi Ibrahim ha janji' sin Tuhan kaniya, iban minsan biya' hantang wayruun na mahuwat niya, giyuguun niya sin magmakbul da in janji' sin Tuhan kaniya. Hangkan ha kahinapusan nagmakbul da in janji' kaniya sin Tuhan, iban “nahinang da siya ama' sin kabangsa-bangsahan.” Naagad in kiyasulat ha lawm Kitab, amu agi, “In taud sin panubu' mu biya' sin taud sin manga bituun ha langit.” ¹⁹ Hi Ibrahim masuuk na hanggatus tahun in umul niya ha waktu kiyajani' yan kaniya sin Tuhan. Kiyaiingatan niya in siya maas na iban mahunit na siya makabāk pa anak. Iban in asawa niya isab hi Sahara di' makaanak. Sagawa' minsan bihādtu wala' tuud kimū' in pangandul niya ha Tuhan. ²⁰ Wala' tuud nalawa' in pangandul niya ha Tuhan. Iban wala' siya naghawal-hawal sin janji' sin Tuhan kaniya, sagawa' gām mayan kimusug in pangandul niya iban piyudji niya in Tuhan. ²¹ Natatantu niya tuud sin makbulun da sin Tuhan kaagi sin kusug niya in janji' niya kaniya. ²² Hangkan na, dayn ha sabab sin pangandul hi Ibrahim ha Tuhan, “iyampun iban itung siya sin Tuhan tau mabuntul biya' sin wala' nakarusa.” ²³ In lupal kabtangan kiyasulat ha lawm Kitab amu agi, “iyampun iban itung siya sin Tuhan tau mabuntul biya' sin wala' nakarusa,” bukun

sadja isab kiyatungud kan Ibrahim. ²⁴ Sagawa' kiyatungud da isab kātu'niyu. Sabab in kitaniyu katān hisiyu-siyu in magparachaya ha Tuhan ampunun iban itungun sin Tuhan mabuntul, biya' wala' nakarusa. Siya in Tuhan nagbuhi' nagbalik dayn ha kamatay ha Panghu' natu' Īsa Almasi. ²⁵ In hi Īsa iyungsud sin Tuhan pa kamatay sabab-karna' sin dusa natu', iban biyuhi' siya nagbalik sin Tuhan, ha supaya kitaniyu ampunun iban itungun sin Tuhan mabuntul biya' sin wala' nakarusa.

5

Iyampun iban Ītung Kitaniyu sin Tuhan Mabuntul sabab sin Pagparachaya Natu' ha Almasi

¹ Manjari bihaun, pagga kitaniyu mangandul na ha Almasi, iyampun iban Ītung na kitaniyu sin Tuhan mabuntul, biya' sin wala' nakarusa. Iban dayn ha sabab sin nahinang sin Panghu' natu' Īsa Almasi, naawn na in pagsulut taniyu iban sin Tuhan. ² Iban dayn ha sabab sin pangandul natu' kan Panghu' Īsa, diyā niya kitaniyu simuuk pa Tuhan, amu in kahālan natu' sampay bihaun, ha supaya natu' kananaman in kasi-lasa iban tulungtabang sin Tuhan kātu'niyu. Iban makūg-kuyag na kitaniyu sabab awn na huwat natu' pahampitun kitaniyu sin Tuhan sin kasawahan niya. ³ Lāgi' makuyag da isab kitaniyu minsan kitaniyu datungan sin manga kabinsanaan, sabab kiyaiingatan natu' dayn ha manga kabinsanaan yan umingat kitaniyu sumandal iban dumā sin unu-unu kabinsanaan dumatung kātu'niyu. ⁴ Na, dayn ha sabab maingat kitaniyu sumandal iban dumā sin kabinsanaan natu', in Tuhan kaamuhan kātu'niyu. Iban dayn ha sabab kaamuhan in Tuhan kātu'niyu mahuwat natu' na tuud sin awn tagaran natu' (kabuhi' salama-lama) dayn

ha Tuhan. ⁵ Natatantu natu' tuud sin awn tagaran sin huwat-huwat natu', sabab kiyaiingatan taniyu ha lawm atay natu' sin malasa tuud in Tuhan kātu'niyu. Iban kananaman natu' tuud in lasa niya kātu'niyu dayn ha Rū sin Tuhan piyatulun niya kātu'niyu.

⁶ Karna' ha sa'bu wayruun pa kusug natu' huminang sin kabayaan sin Tuhan, amu tuud isab in waktu napi' sin Tuhan, limilla' in Almasi sin dugu'-nyawa niya sabab-karna' natu' manga baldusa, amu in nagmuparik kaniya.

⁷ Mahunit ha hambuuk tau in lumilla' sin dugu'-nyawa niya ha pasal sin pagkahi niya minsan da in pagkahi niya yan tau mabuntul. Inday ku na sa, maray' awn da isab tau maisug mapatay ha pasalan sin hambuuk tau marayaw.

⁸ Sumagawa' piyakita' sin Tuhan kātu'niyu bang biya' diin in laggu' sin lasa niya kātu'niyu. Amu na ini in tanda' niya, limilla' hi Īsa Almasi sin dugu'-nyawa niya, ha sa'bu kitaniyu naghihinang pa sin manga makarusa.

⁹ Pagga dayn ha pasal sin kamatay niya, iyampun iban itung na kitaniyu sin Tuhan mabuntul, biya' sin wala' nakarusa, na, matantu natu' na tuud sin dayn ha pasal niya, in kitaniyu di' kugdanan sin murka' sin Tuhan.

¹⁰ Bakas kitaniyu satru' sin Tuhan, sagawa' dayn ha sabab sin kamatay sin Almasi, amu in Anak niya, diyayaw niya na kitaniyu. Hangkan kiyasulutan na in Tuhan kātu'niyu. Na, pagga kitaniyu diyayaw na sin Tuhan dayn ha pasal sin kamatay sin Almasi, na, matantu natu' na tuud sin makabaak kitaniyu kalappasan, sabab in Almasi nabuhi' nagbalik (tumabang kātu'niyu).

¹¹ Iban bukun sadja isab yan. Sagawa' magkūg-kuyag isab kitaniyu pasal sin Tuhan. Iban hangkan bihādtu sabab sin nahinang sin Panghu' natu', Īsa Almasi. Karna' siya in nakaīg sin amu in nakahinang kātu'niyu satru' sin Tuhan. Hangkan kiyasulutan na in Tuhan kātu'niyu.

In Piyagbiddaan sin Nahinang hi Apu' Adam iban hi Panghu' Īsa Almasi

¹² Manjari, ha panagnaan in hambuuk tau nagdusa pa Tuhan, amu hi Apu' Adam. Na, dayn didtu timagna' in pagdusa sin manga mānusiya'. Sabab naawn na pagdusa sin mānusiya', na naawn isab in kamatay nila. Na hangkan in mānusiya' katān magkamatay pasal in sila katān asal magdusa sadja. ¹³ Manjari ha wala' pa napanaug sin Tuhan in sara' niya dayn kan Musa, asal na in manga mānusiya' nagdusa. Sumaggawa', in hinang mangī' sin manga tau di' itungun dusa sabab wayruun sara' nalanggal nila. ¹⁴ Sumagawa' minsan bihādtu, asal amuna in kadal sin mānusiya' mapatay, dayn ha masa hi Apu' Adam sampay pa masa hi Musa, minsan in dusa nila bukun biya' sin dusa hi Apu' Adam, amu in limanggal sin liyāngan sin Tuhan.

In hi Apu' Adam iban sin Almasi, amu in diyaak mari pa dunya nakahuli dayn kan Adam, biya' hantang awn piyagsibuan nila, (sabab kimugdan pa mānusiya' katān in baynat sin hinang nila).

¹⁵ Sumagawa' bukun sibu' tuud in baynat sin nahinang nila, sabab in baynat sin dusa nahinang hi Apu' Adam bukun sibu' iban sin baynat sin amu in dihil sin Tuhan ihilas niya ha manga mānusiya'. Bunnal na sa dayn ha sabab sin dusa nahinang sin hambuuk tau, in katān mānusiya' magkamatay, lāgi' paratungan kasiksaan ha adlaw mahuli. Sumagawa' salaggu'-laggu' sin dusa nahinang niya, labi malaggu' in tulung-tabang sin Tuhan ha manga mānusiya'. Damikkiyan labi malaggu' in dihil niya ihilas niya ha katān mānusiya', kaagi sin tulung-tabang sin hambuuk tau hi Īsa Almasi. ¹⁶ Awn piyagbiddaan sin baynat sin dihil sin Tuhan kātu' iban sin dusa nahinang sin hambuuk tau, hi Apu' Adam. Dayn ha sabab sin

hambuuk dusa nahinang hi Apu' Adam, in mānusiya' katān butangan na hukuman sin Tuhan. Sagawa' dayn ha sabab sin kaampunan dihil sin Tuhan ha mānusiya' ihilas niya, minsan mataud na in langgal sara' nahinang sin tau, piyamahalayak na sin in sila way na dusa nila. ¹⁷ Bunnal na sa, dayn ha sabab sin dusa nahinang sin hambuuk tau, hi Apu' Adam, in mānusiya' katān kiyakadalan mapatay. Sumagawa' salaggu'-laggu' sin dusa nahinang niya, labi malaggu' in baynat sin karayawan nahinang sin hambuuk tau, hi Īsa Almasi. Karna' dayn ha sabab niya in katān tau, hisiyu-siyu in tumayma' sin tulung-tabang sin Tuhan kanila, amu in tulung-tabang di' magbugtu', hāti niya, hisiyu-siyu in tumayma' sin kaādilan hirihil sin Tuhan ihilas niya, na in manga tau yan makapaghambuuk sila iban sin Almasi didtu ha surga' salama-lama. Lāgi', dihilan sila sin karayawan dayn ha pamarinta niya.

¹⁸ Manjari, dayn ha sabab sin hambuuk langgal sara' sadja nahinang sin tau, hi Apu' Adam, in mānusiya' katān butangan na hukuman sin Tuhan. Damikkiyan, dayn ha hambuuk karayawan nahinang sin tau, hi Īsa Almasi, in katān mānusiya' (hisiyu-siyu in mangandul kaniya), itungun na sin Tuhan tau mabuntul iban dihilan kabuhi' salama-lama didtu ha surga'. ¹⁹ Dayn ha sabab liyanggal sin hambuuk mānusiya' in liyāngan sin Tuhan, in mānusiya' katān nahinang baldusa. Damikkiyan, dayn ha sabab in hambuuk mānusiya' nagkahagad ha Tuhan, in manga mānusiya' way manus, ampunun iban itungun sin Tuhan mabuntul biya' sin wala' nakarusa.

²⁰ In Tuhan nagpanaug sin sara' niya dayn kan Musa, ha supaya niya mapakita' ha manga mānusiya' sin liyalanggal nila in manga liyāngan niya. Karna' ampa nila na kaingatan in sara', ampa na timaud in langgal sara' nahinang nila. Daypara salaggu'-laggu' sin dusa sin

manga mānusiya', labi malaggu' in lasa iban ulung sin Tuhan ha manga mānusiya'. ²¹ Na, hangkan pagga in mānusiya' katān nagdusa, in kamatay amuna in uwian nila katān. Sagawa' dayn ha sabab sin lasa iban ulung sin Tuhan (ha sasuku' sin magparachaya ha Almasi), in sila katān ampunun iban itungun sin Tuhan mabuntul biya' sin wala' nakarusa iban dihilan kabuhi' kakkal sabab sin nahinang sin Panghu' natu' Īsa Almasi.

6

In Paghambuuk iban sin Almasi amu in Makaīg sin Baya' Maghinang sin Mangī'

¹ Na, pagga landu' in lasa sin Tuhan kātu'niyu, na, maray' makaiyan kamu, marayaw pa kitaniyu di' humundung maghinang sin mangī', ha supaya mapakita' sin Tuhan sin magsusūng in lasa iban ulung niya kātu'niyu. ² Tantu nasā' tuud in pikilan bihān. Sabab in kitaniyu ini biya' na sapantun tau patay di' na magdusa. Hangkan, mayta' namān kitaniyu huminang sin mangī'? ³ Karna' kiyaiingatan niyu sin in pagpaligu' taniyu, amuna in tanda' sin in kitaniyu naghambuuk na iban hi Īsa Almasi. Iban amu yan in magpakita' sin in kitaniyu biya' sin imunung miyatay kaniya. ⁴ In pagpaligu' natu', amuna in magpakita' sin in kitaniyu biya' sin imunung ha Almasi miyatay iban miyagad kaniya nagpakubul. Na, hangkan, nabuhi' mayan isab siya nagbalik dayn ha sabab sin kusug sin kawasa sin Ama' Tuhan, biya' da isab kitaniyu sin nabuhi' nagbalik, pasal napinda na in addat-palangay natu', bukun na biya' sin tagna'.

⁵ Na, pagga (dayn ha pagpaligu' natu') himambuuk na kitaniyu imunung ha Almasi miyatay, na, hangkan nabuhi' mayan siya nagbalik, biya' da isab kitaniyu sin miyagad kaniya nabuhi' nagbalik nagsāw sin kabuhi'

kakkal iban siya. ⁶ Lāgi', kiyaiingatan natu', pagga kitaniyu agad na ha Almasi, in baya' natu' huminang sin unu-unu mangī' miyagad na miyatay ha Almasi ha kalansang kaniya pa usuk. Hangkan, nalawa' na in baya' natu' maghinang sin mangī'. Iban napuas na kitaniyu dayn ha baya' natu' huminang sin mangī', amu in biya' hantang nakaipun kātu'niyu. ⁷ Sabab bang in tau patay na, di' na siya makarusa. (Damikkiyan in kitaniyu, di' na magdusa sabab dayn ha paghambuuk natu' iban hi Īsa Almasi.)

⁸ Iban pagga kitaniyu biya' hantang imunung miyatay ha Almasi, na, kaingatan natu' tuud isab biya' da kitaniyu miyagad ha Almasi nabuhi' nagbalik pasal napinda na kitaniyu iban nabiya' na kaniya. ⁹ Karna' kiyaiingatan natu' sin pagga in Almasi nabuhi' na nagbalik dayn ha kamatay, di' na tuud siya mapatay magbalik, sabab bang ibārat tau, in kamatay wayruun na kusug umatu kaniya. ¹⁰ Lilla' niya in dugu'-nyawa niya nagminsang da, sabab-karna' sin dusa sin mānusiya'. Na bihaun nabuhi' na siya nagbalik, iban in katān hinang niya makarihil kasanglitan pa Tuhan.

¹¹ Hangkan subay niyu da isab bistahun in baran niyu biya' hantang hambuuk tau patay, amu in di' na masasat magdusa. Lāgi', subay niyu pikilun in kamu yan, biya' sin hambuuk tau patay, nabuhi' nagbalik sabab sin paghambuuk niyu iban hi Īsa Almasi, iban in katān hinang niyu subay makarihil kasanglitan pa Tuhan, dayn ha pasal sin Almasi.

¹² Hangkan ayaw niyu dūli sadja in baran niyu magdusa, iban ayaw niyu agara in hawa-napsu niyu. ¹³ Ayaw niyu dūli in unu-unu na bahagi' sin baran niyu huminang sin makarusa atawa sin unu-unu mangī'. Sagawa' ungsuran niyu in baran niyu pa Tuhan, sabab pagga kamu agad na

ha Almasi in kamu yan biya' na sin sapantun tau patay nabuhi' nagbalik. Iban subay Tuhan in papagbayaun niyu sin katān bahagi' sin ginhawa-baran niyu ha supaya kamu makahinang sin unu-unu maksud niya mabuntul. ¹⁴ Sin nakauna, ha waktu ha lawm pa kamu sin likusan sin sara', di' kamu magpakaīg dayn ha dusa, sabab di' niyu da maagad in daakan sin sara'. Sagawa' bihaun dugaing na in kahālan niyu. Ha lawm na kamu sin likusan sin lasa iban ulung sin Tuhan, hangkan in dusa, bang ibārat tau, di' na makapagbaya' kaniyu.

Malawa' na in Baya' Taniyu Maghinang sin Makarusa

¹⁵ Na, maray' makaiyan kamu, pagga kitaniyu bukun na ha lawm likusan sin sara', sumagawa' ha lawm likusan sin lasa iban ulung sin Tuhan, na marayaw pa isab di' natu' bugtuun in manga hinang natu' mangī'. Na, nasā' tuud in pikilan bihān. ¹⁶ Tantu kiyaiingatan niyu, bang niyu agarun in katān daakan sin tau, in hāti niya, magpabanyaga' kamu ha tau yan. In tau yan amuna in tagbanyaga' kaniyu iban kamu na in banyaga' niya. Na, biya' da isab ha yan in hantang sin hinang mangī'. Bang kamu tagihan na maghinang sin unu-unu mangī', mabiya' na kamu banyaga' sin baya' niyu huminang mangī'. Ampa in tungbas sin hinang mangī' hukuman kamatay. Sagawa' bang Tuhan in kahagarun niyu iban siya in tagbanyaga' kaniyu, na ampunun iban itungun niya kamu mabuntul, biya' sin wala' nakarusa. ¹⁷ In tagna' biya' kamu hantang banyaga' sin baya' niyu huminang mangī', sagawa' bihaun bukun na. Hangkan magsarang-sukul tuud aku pa Tuhan sin mattan tuud dayn ha lawm atay in pagkahagad niyu sin hindu' bunnal bakas kiyahindu' kaniyu. ¹⁸ Piyuas na kamu sin Tuhan dayn ha baya' niyu huminang sin mangī', hangkan bihaun in biya' hantang makabanyaga' kaniyu

subay amuna in kabayaan niyu maghinang sin unu-unu mabuntul.

¹⁹ (Nagbichara aku kaniyu dalil pasal sin banyaga' iban tagbanyaga', ha supaya niyu maluhay kahātihan in bibichara ku.) In tagna' diyūlan niyu sadja in manga bahagi' sin baran niyu maghinang sin manga ginisan kalumuan iban kangian. Hangkan, biya' kamu hantang ipun sin baya' niyu huminang sin mangi'. Na, bihaun subay niyu hiungsud na in baran niyu pa Tuhan, magad huminang sin kabayaan niya, ha supaya kamu makahinang sin unu-unu mabuntul iban masuchi.

²⁰ Ha waktu diyurulan niyu pa in baran niyu maghinang sin mangi', wayruun baya' niyu huminang sin mabuntul.

²¹ Na, unu in nakawa' niyu dayn ha hinang niyu tagna', amu in hikasipug niyu na ha bihaun? Tantu wayruun. Sabab in tungbas sin manga hinang biya' hādtu amuna in hukuman kamatay. ²² Sagawa' bihaun napuas na kamu dayn ha baya' niyu huminang sin mangi', iban mabaya' na kamu pagbayaan sin Tuhan. Hangkan, in tungbas sin Tuhan hirihil niya kaniyu, dāhun kamu pa kasuchihan, ampa in guwaan niya, karihilan kamu kabuhi' salama-lama didtu ha surga'. ²³ Karna' hukuman kamatay in bayad sin hinang mangi'. Sagawa' dayn ha lasa iban ulung kātu'niyu sin Tuhan, dihilan niya kitaniyu kabuhi' salama-lama didtu ha surga', sabab sin paghambuuk natu' iban sin Panghu' natu' Īsa Almasi.

7

In Sara' sin Tuhan Biya' Sapantun sin Hāl sin Magtiyaun

¹ Manga taymanghud ku Almasihin, tantu kahātihan niyu in hibichara ku ini, sabab in kamu katān nakaingat pasal sin sara'. Biya' na sin kiyangatan niyu, salugay sin hambuuk tau buhi', masi siya ha lawm likusan sin

sara'. ² Biya' na sawpama sin hambuuk babai tagabana, bang ha lawm sin sara', di' siya makabana dugaing ha salugay sin bana niya buhi' pa. Sagawa' bang in bana niya patay na, makajari na siya magbana dugaing. Wayruun na kapatut sin sara' lumāng kaniya. ³ Malayngkan, bang siya humambuuk ha dugaing usug ha buhi' pa in bana niya, na in siya yan nagjina. Sagawa' bang in bana niya patay na, way na kapatut sin sara' lumāng kaniya magbana. Hangkan minsan siya magbana na magbalik, di' na siya maiyan nagjina pasal patay na in bana niya.

⁴ Na, manga taymanghud ku Almasihin, biya' da isab ha yan in kahālan niyu. Pagga kamu biya' hantang imunung ha Almasi miyatay, na in kamu napuas na dayn ha likusan sin sara' piyanaug dayn kan Musa. Sakali bihaun, nakaig mayan kamu dayn ha likusan sin sara', nahinang na kamu suku' sin Almasi, amu in nabuhi' nagbalik dayn ha kamatay, ha supaya kamu makahinang na sin mabuntul amu in hikasanglit pa Tuhan. ⁵ Karna' ha waktu tagna' bukun pa kitaniyu Almasihin, hihinang natu' sadja in unu-unu hawa-napsu sin baran natu'. Minsan taniyu kiyangatan awn manga hinang natu' liyāngan sin sara', masi natu' da hihinang, iban gām mayan nagduruhun in baya' natu' huminang sin liyāngan. Na, nagduruhun in taud sin hinang natu' mangi', hangkan in tungbas kātu'niyu mabutas kitaniyu dayn ha Tuhan. ⁶ Sumagawa' bihaun, pagga kitaniyu biya' hantang miyatay, na, napuas na kitaniyu dayn ha likusan sin sara'. Hangkan bihaun, in pagtaat natu' pa Tuhan, bukun na biya' sin nakauna, amu in subay natu' agarun tuud in unu-unu katān ha lawm sara' kiyasulat. Sagawa', bihaun in aturan sin pagtaat natu' pa Tuhan, guwa' na tuud dayn ha lawm atay taniyu, amu in hiyuhūp sin Rū sin Tuhan.

In Maksud sin Sara' sin Tuhan

⁷ Na, maray' makaiyan kamu, pagga biya' da ha yan in hāl niya, na, mangī' in sara' sin Tuhan. Na, bukun tuud. Sabab bang bukun dayn ha sara', di' ku kaingatan in aku nakarusa. Bang wala' kiyabayta' ha lawm sara' sin subay di' magnapsu sin alta' sin pagkahi ta, di' ku kaingatan sin dusa in maghawa-napsu. ⁸ Bang ibārat tau, in hinang mangī', nakabaak lawang hikaruhun sin hawa-napsu ku ginis-ginisan kaagi sin sara' sin Tuhan. Asal bang wayruun sara', di' tumampal in dusa ta. ⁹ Ha waktu wala' ku pa tuud kiyahātihan in sara', in pangannal ku marayaw aku iban wayruun dusa ku. Sagawa' kiyahātihan ku mayan in sara', ampa ku kiyaingatan sin nakarusa aku, ¹⁰ iban tūp aku paratungan sin Tuhan kasiksaan. In maksud sin Tuhan nagpanaug sin sara' ha supaya in manga mānusiya' makabaak kabuhi' salama-lama ha sulga', sagawa' tungud dī ha baran ku, amuna yan in sabab hangkan aku tūp butangan sin hukuman subay siksaun ha lawm narka'. ¹¹ Bang ibārat tau, in hinang mangī' nakabaak lawang hikapangakkal kaku'. Hīnang in sara' sin Tuhan biya' sapantun dān hipangakkal niya kaku'. Iban hinang mangī' in nakarā kaku' pa kasiksaan, sabab nalanggal ku in manga liyāngan sin sara'.

¹² In sara' piyanaug sin Tuhan marayaw tuud, wayruun ngī' niya. In katān daakan sin sara' marayaw, mabuntul iban wayruun sā' niya.

¹³ Na, kalu baha' mapikil niyu in sara' marayaw sin Tuhan amu in makabutas kātu'niyu dayn ha Tuhan. Tantu bukun tuud. Sagawa' amu in manga hinang natu' mangī', in makabutas kātu'niyu dayn ha Tuhan. Piyak-ita' kātu'niyu sin Tuhan dayn ha sara' niya marayaw piyanaug niya, sin in kitaniyu nagdusa pasal sin hinang natu' mangī', iban dayn ha sabab sin dusa natu' nabutas

kitaniyu dayn ha Tuhan. Hīnang sin Tuhan in biya' ha yan ha supaya dayn ha sara' marayaw yan tumampal na tuud kātu'niyu sin in hinang mangī' dusa tuud dakula'.

In Pamikil sin Mānusiya' Nagduruwa-ruwa

¹⁴ Kaingatan taniyu in sara' naug dayn ha Rū sin Tuhan. Sagawa' in aku ini hambuuk sadja mānusiya', amu in biya' hantang banyaga' sin baya' ku huminang sin mangī'. ¹⁵ Di' ku kahātihan in baran ku ini. Karna' in marayaw, amu in kabayaan ku hinangun, amu in di' ku mahinang. Sagawa' in mangī', amu in di' ku kabayaan hinangun, amu in mahinang ku. ¹⁶ Na, bang aku marugal sin manga hinang ku mangī', in hāti niya magkahagad aku sin marayaw in sara' sin Tuhan. ¹⁷ Hangkan, bang aku maghinang mangī', bukun yan guwa' dayn ha lawm pamikil ku, sabab marugal aku sin hinang mangī'. Sagawa' guwa' yan dayn ha asal baya' huminang mangī' ha lawm sin atay ku. ¹⁸ Sabab kaingatan ku, pagga aku hambuuk sadja mānusiya', asal wayruun marayaw timutubu' ha lawm atay ku. Karna', minsan aku mabaya' huminang sin marayaw, di' ku da mahinang. ¹⁹ Di' ku mahinang in marayaw, amu in kabayaan ku hinangun. Sagawa' amu in mahinang ku, in mangī', amu in di' ku kabayaan hinangun. ²⁰ Na, bang in mangī' amu in di' ku kabayaan, amuna in mahinang ku, in hāti niya, in yan bukun tuud guwa' dayn ha lawm pamikil ku. Sagawa' dayn ha asal baya' huminang sin mangī' ha lawm atay ku.

²¹ Hangkan nasūd na sin pamikil ku, sin biya' hantang awn nanunugsug kaku' huminang sin mangī'. Sabab minsan biya' diin in baya' ku huminang sin marayaw, makahinang da aku sin mangī'. ²² Ha lawm sin pamikil ku, mabaya' tuud aku magad sin sara' sin Tuhan. ²³ Sagawa'

awn isab ha lawm sin atay ku amu in biya' hantang nanunugsug kaku' di' pakahagarun ha sara' sin Tuhan, amu in kabayaan agarun sin lawm pamikil ku. Hangkan, biya' aku sin hantang nababanyaga' sin baya' ku huminang sin mangi', amu in asal kariasali ha lawm atay ku. ²⁴ Na, landu' tuud makaluuy in kahalan ku ini. Hisiyu baha' in makatabang kaku' umig sin baya' ku huminang sin mangi', amu in makara kaku' pa kasiksaan ha narka'? ²⁵ Daypara magsarang-sukul tuud aku pa Tuhan sin tiyabang niya aku. Karna' dayn ha pasal sin nahinang sin Panghu' natu' Isa Almasi, napuas aku dayn ha kasigpitan sin kahalan ku.

Bang aku wala' natabang sin Tuhan, biya' ha ini in kahalan. In pamikil ku mabaya' tuud magad sin sara' sin Tuhan, sagawa', in asal baya' huminang sin mangi' ha lawm atay ku, amuna in nanunugsug kaku' huminang sin mangi'.

8

In Kahalan sin Manga Tau Hiyuhup sin Ru sin Tuhan

¹ Hangkan bihaun, dayn ha sabab sin nahinang hi Isa Almasi, in sasuku' sin humambuuk kaniya di' na kabutangan hukuman ha adlaw mahuli. ² Sabab, piyuas na kitaniyu sin Ru sin Tuhan, amu in makapag'agi katu'niyu bihaun. Pinda niya na pa marayaw in kahalan natu' bihaun iban dihilan na kitaniyu kabuhi' tantu, sabab sin paghambuuk natu' iban hi Isa Almasi. Hangkan, nalawa' na in baya' natu' huminang sin mangi', iban di' na kitaniyu paratungan kasiksaan ha adlaw mahuli. ³ Na, pagga in kitaniyu manusiya', amu in asal di' makaagad sin sara' sin Tuhan, na, di' kitaniyu tabangan sin sara'. Sagawa' tiyabang kitaniyu sin Tuhan. Karna' piyaawn na sin Tuhan in dan sin hikaig sin dusa sin manusiya'. Piyalahil niya mari

pa dunya in Anak niya labay piyag'anak sin mānusiya', iban in kajarihanan niya mānusiya' da tuud isab biya' kātu'niyu, (amu sadja bukun siya baldusa). Lilla' niya in dugu'-nyawa niya ha supaya mapatay na in baya' sin mānusiya' maghinang sin makarusa. ⁴ Hīnang sin Tuhan in biya' ha yan, ha supaya masampurna' na tuud dī kātu' in kabuntulan diyaakan sin sara' ha mānusiya'. Karna' bang kitaniyu agad na ha Almasi bukun na hawa-napsu sin baran natu' in iyaagad taniyu. Sagawa' amuna in iyaa-gad natu' in kabayaan sin Rū sin Tuhan, Rū Mahasuchi. Hangkan masampurna' dī kātu' in kabuntulan sin sara'.

⁵ Sabab in manga tau miyamagad sin hawa-napsu sin baran nila, wayruun na dugaing pīpikil nila bang bukun in maghinang sin manga kanapsuhan nila. Sagawa' in manga tau miyamagad sin pag'agi sin Rū sin Tuhan, in pīpikil nila hinangun, amu sadja in kabayaan sin Rū sin Tuhan. ⁶ Bang in hambuuk tau mabaya' sadja magdūl-baya' sin hawa-napsu niya, in katubtuban sin hinang niya yan, paratungan siya kasiksaan ha adlaw mahuli. Sagawa' in hambuuk tau miyamagad sin pag'agi sin Rū sin Tuhan, Rū Mahasuchi, in siya yan, masannyang in ha lawm atay niya. Lāgi' dihilan siya sin Tuhan kabuhi' salama-lama. ⁷ Sabab in hisiyu-siyu tau amu in mabaya' sadja magdūl-baya' sin hawa-napsu sin baran niya, satru' siya sin Tuhan, pasal di' niya agarun in sara' sin Tuhan. Lāgi' in bunnal niya, di' niya da isab maagad in sara' sin Tuhan. ⁸ Hangkan hisiyu-siyu in mabaya' magdūl-baya' sadja sin hawa-napsu sin baran niya, di' tuud siya makasulut ha Tuhan.

⁹ Sumagawa' in kamu bihaun, in agarun niyu, bukun na amu in baya' niyu magdūl-baya' sin hawa-napsu niyu. In kamu miyamagad na sin pag'agi sin Rū sin Tuhan bang bunnal isab hiyuhūp na kamu sin Rū sin Tuhan.

Hisiyu-siyu in wala' duun kaniya in Rū sin Tuhan amu in piyatulun sin Almasi, in siya yan, bukun suku' sin Almasi. ¹⁰ Sagawa' bang in Almasi yan ha lawm atay niyu, minsan mapatay in jasad niyu pasal sin manga dusa niyu, in nyawa niyu di' masiksa'. Surga' in butangan sin nyawa niyu, sabab in kamu iyampun iban itung na sin Tuhan mabuntul, biya' sin wala' nakarusa. ¹¹ Bang bunnal tuud hiyuhūp kamu sin Rū sin Tuhan, tantu bang kamu mapatay, buhiun da kamu magbalik sin Tuhan, biya' da isab ha Almasi amu in biyuhi' niya nagbalik dayn ha kamatay. Iban hangkan kamu isab buhiun sin Tuhan magbalik, sabab dayn ha kusug sin Rū sin Tuhan amu in yan ha lawm sin atay niyu.

¹² Hangkan manga taymanghud ku, nawajib tuud kā-tu'niyu in di' na mayan magdūl-baya' sin hawa-napsu sin baran natu'. ¹³ Sabab bang in tau magad na mayan magdūl-baya' sin hawa-napsu sin baran niya, in katub-tuban sin hinang niya yan kamatay iban kasiksaan ha narka'. Sagawa' bang sin tau butawanan na in baya' niya huminang sin mangī', dayn ha tabang sin Rū sin Tuhan, na, in siya mabuhi' salama-lama didtu ha surga'. ¹⁴ Sabab hisiyu-siyu in miyamagad sin pag'agi sin Rū sin Tuhan, in siya yan tantu nahinang na anak sin Tuhan. ¹⁵ Karna' wala' kitaniyu piyatulunan sin Tuhan sin Rū niya, ha supaya kitaniyu muga' magbalik, biya' sin buga' sin banyaga' ha tagbanyaga' kaniya. Sagawa' piyatulunan niya kitaniyu sin Rū sin Tuhan ha supaya kitaniyu mahinang manga anak niya. Hangkan bang kitaniyu mangayu' na duwaa pa Tuhan makatawag kitaniyu kaniya, “Ama', ū Ama'.” ¹⁶ In Rū sin Tuhan himuhūp ha lawm atay taniyu, amuna in dumihil pikilan kātu'niyu sin in kitaniyu mattan tuud hīnang na sin Tuhan manga anak niya. ¹⁷ Na, pagga kitaniyu hīnang na sin Tuhan

manga anak niya, ha adlaw mahuli makawa' natu' in tiyatagama sin Tuhan hipusaka' ha manga tau suku' niya. Iban awn da isab bahagi' natu' ha unu-unu katān tiyatagama sin Tuhan ha Almasi. Karna' bang kitaniyu nakalabay kabinsanaan, sabab-karna' sin pag'agad natu' ha Almasi, na biya' da isab kitaniyu imunung kaniya nimanam sin manga kabinsanaan kiyalabayan niya. Hangkan ha adlaw mahuli kabahagian da isab kitaniyu sin kalagguan niya.

In Karayawan Matabuk sin Manga Tau Suku' sin Tuhan ha Adlaw Mahuli

¹⁸ Natatantu ku tuud sin in kabinsanaan kananaman natu' ha bihaun ini, sali' da wayruun, bang papagsibuun iban sin kalagguan hirihil sin Tuhan kātu' ha adlaw mahuli. ¹⁹ Piyagtatagad-tagaran tuud sin katān piyapanjari sin Tuhan in adlaw pagpanyata' sin Tuhan sin manga tau nahinang anak niya iban sin kalagguan hirihil niya kanila. ²⁰ Bukun pasal sin ngī' sin ālam piyapanjari niya, sumagawa' pasal sin kahandak sin Tuhan, way da naagad in bakas asal kiyamaksud sin Tuhan ha manga piyapanjari niya. Gām mayan piyagmurkaan sila sabab sin dusa hi Apu' Adam. Malayngkan amu ini in huwat-huwat sin manga mānusiya'. ²¹ Awn da hambuuk adlaw ha susūngun dumayaw da in kahālan sin katān unu-unu piyapanjari sin Tuhan. Bunnal ha bihaun, in manga piyapanjari niya magkamatay da iban magkangī'. Sagawa' dumatung da in waktu ha susūngun in katān piyapanjari sin Tuhan lumamud ha manga anak sin Tuhan, dihilan luhaya dayn ha kasigpitan kamatay.

²² Kiyaiingatan natu' sin in katān piyapanjari sin Tuhan piyaratungan sin ginisan kasusahan iban kabinsanaan sampay pa bihaun. Bang ibārat tau, in ālam piyapanjari sin Tuhan biya' sin sapantun babai sūng mag'anak, nag'aluhuy sin sakit. ²³ Iban bukun sadja isab in kaibanan

piyapanjari sin Tuhan numanam kasigpitan. Sagawa' minsan in kitaniyu manga mānusiya', amu in piyatulunan sin Tuhan sin Rū niya, amu in muna-muna tuud karayawan dīhil niya kātu'niyu, lumabay da isab kitaniyu kasigpitan ha salugay natu' nagtatagad pa sin waktu karihilan na kitaniyu sin jasad ba'gu, amu in di' magkasakit iban di' magkamatay. Na, bang dumatung na in waktu yan, magmattan na tuud in kitaniyu nahinang na sin Tuhan anak niya. ²⁴ Karna' minsan awn na pasihat natu' sin kalappasan taniyu, masi in huwat-huwat natu' pasal wala' pa nagmakbul tuud in kalappasan natu', sabab di' na kitaniyu maghuwat-huwat na mayan bang kīkita' taniyu in kamakbulan sin hiyuhuwat-huwat natu'. ²⁵ Sagawa' pagga wala' pa nagmakbul in hiyuhuwat-huwat natu', subay kitaniyu magtūyu' tuud tumagad sabab kaingatan natu' nagmakbul da in hiyuhuwat-huwat taniyu.

²⁶ Damikkiyan, tumabang da isab in Rū sin Tuhan dumihil kātu'niyu kusug dumā sin kasigpitan natu'. Karna' bang kitaniyu mangayu' duwaa pa Tuhan, ampa di' natu' kaingatan bang unu atawa biya' diin in pagpangayu' natu' duwaa, tabangan kitaniyu sin Rū sin Tuhan. Minsan natu' di' hikasuwara in kabayaan natu', in Rū sin Tuhan ha lawm atay taniyu, amu in mangayu' pa Tuhan, sagawa' di' natu' kaingatan bang biya' diin. ²⁷ Ampa in Tuhan amu in makaingat sin katān ha lawm atay taniyu, makaingat da isab bang unu in maana sin pamung sin Rū sin Tuhan. Sabab in katān pangayuun sin Rū sin Tuhan ha pasalan taniyu, manga tau suku' sin Tuhan, magtaayun tuud isab iban sin kabayaan sin Tuhan.

²⁸ Kaingatan natu', bang kitaniyu malasa ha Tuhan, iban napi' niya huminang sin maksud niya, unu-unu na in kahālan kumugdan kātu'niyu, mangi', marayaw na, tabangan kitaniyu sin Tuhan, ha supaya in guwaan niya

hikarayaw taniyu. ²⁹ Sabab asal dayn ha tagnaan, kain-gatan na sin Tuhan bang hisiyu in manga suku' niya. Asal giyaganta' niya in sila mabiya' sin Anak niya hi Īsa, iban in Anak niya hi Īsa mahinang biya' sapantun kamagulungan sin katān mahinang anak sin Tuhan. ³⁰ Manjari, in manga katān giyaganta' mahinang anak niya, amuna in napī' paagarun kaniya. Lāgi' in katān napī' niya, amuna in ampunun iban itungun niya mabuntul, biya' sin wala' nakarusa. Iban in sila kaawnan sin kasannyangan iban kalagguan ha surga'.

Piyakita' hi Īsa Almasi in Laggu' sin Lasa sin Tuhan Kātu'

³¹ Na, unu baha' in hikapamung natu' ha pasal sin manga nasabbut ku yan? Tantu bang Tuhan in gapi' taniyu wayruun unu-unu makaraug kātu'niyu. ³² Tantu hirihil sin Tuhan kātu'niyu in unu-unu katān ha way tungud niya, sabab minsan in hambuuk-buuk Anak niya wala' niya da piyag'lūg kātu'niyu. Atas niya da piyalabay kamatay sabab-karna' taniyu. ³³ Na, in manga kitaniyu napī' suku' sin Tuhan, hisiyu in makaiyan in kitaniyu baldusa? Tantu wayruun makaiyan sin biya' ha yan, sabab iyampun iban itung na kitaniyu sin Tuhan mabuntul, biya' sin wala' nakarusa. ³⁴ Hangkan, wayruun tuud makaiyan sin subay in kitaniyu ha susūngun butangan sin hukuman sabab sin manga dusa natu'. Sabab in hi Īsa Almasi amuna in limilla' sin dugu'-nyawa niya sabab-karna' taniyu. Iban bukun sadja bihādту. Nabuhi' isab siya nagbalik dayn ha kamatay iban yadtu siya liyalaggu', biyutang sin Tuhan ha dapit pa tuu niya. Siya in biya' sapantun abugaw natu' mangayu' pa Tuhan tabang ha pasal natu'. ³⁵ Hangkan natatantu natu' tuud sin minsan unu-unu in kumugdan kātu'niyu, di' mabugtu' in lasa

sin Almasi kātu'niyu. Bang kitaniyu ha lawm kasusa-
han, kasigpitan iban kabinsanaan, bukun in hāti niya
bat wayruun na lasa sin Almasi kātu'niyu. Iban minsan
kitaniyu magsandal hapdi', kulang in tamungun, ha lawm
kapiligruhan iban minsan kitaniyu patayun sin tau, in
lasa sin Almasi kātu'niyu di' magkaīg. ³⁶ Awn kiyasulat
ha lawm Kitab (ha pasalan sin kabinsanaan kalabayan sin
manga tau suku' sin Tuhan). Amu agi sin lawm Kitab,
“Dayn ha sabab sin pagparachaya namu' kaymu Tuhan,
di' na kami magkaīg dayn ha lawm kapiligruhan,
sabab sin manga tau amu in mabaya' mamatay
kāmu'.

Ītung kami biya' bili-bili sumbay'un kaagi sin manga tau
marugal kāmu'.”

³⁷ Malayngkan, minsan biya' ha yan in kabinsanaan
kalabayan natu', bang ibārat magbunu', kitaniyu da in
dumaug, sabab dayn ha kusug sin kawasa sin Almasi, amu
in malasa kātu'niyu. ³⁸ Karna' natatantu ku sin wayruun
makabugtu' sin lasa niya kātu'niyu. Minsan kitaniyu buhi'
atawa patay na, masi da in lasa niya kātu'niyu. Lāgi',
minsan in manga malāikat atawa in manga saytan, di' da
makaīg sin lasa niya kātu'niyu. Wayruun taga kawasa,
unu-unu na, in makaīg sin lasa niya kātu'niyu. Wayruun
unu-unu dī ha lawm dunya bihaun atawa ha susūngun in
makabugtu' sin lasa niya kātu'niyu. ³⁹ Minsan in unu-unu
ha taas langit atawa ha baba' niya, di' da makaīg sin lasa
niya kātu'niyu. Damikkiyan, minsan in unu-unu katān
piyapanjari ha katilingkal ālam, di' da makaīg sin lasa sin
Tuhan kātu'niyu. Iban hangkan siya malasa kātu'niyu,
sabab-karna' sin Panghu' natu' Īsa Almasi.

9

In Karayawan Dihil sin Tuhan ha Bangsa Israil

¹ Na, awn kabayaan ku hibayta' kaniyu iban in hibayta' ku ini tantu bunnal tuud. Di' aku magputing kaniyu sabab in aku ini suku' sin Almasi. Lāgi', kiyaiingatan ku ha lawm pamikil ku sin bunnal tuud in hibichara ku, sabab in Rū sin Tuhan, amu in nagbabaya' sin lawm pamikil ku. ² Ini in kabayaan ku hibayta' kaniyu. Landu' tuud aku nasusa iban di' maig dayn kāku' in karukkaan sin lawm atay ku ³ pasal sin manga taymanghud ku Yahudi, amu in manga pagkahi ku hangka-bangsa, sabab di' sila magkahagad ha Almasi. Bang sadja isab makajari hikapagsaliyu ku in kahālan ku iban sin kahālan nila, minsan aku mabutas na dayn ha Almasi iban kugdanan na sin murka' sin Tuhan, bang mayan isab sila, di' da makapanarka'. ⁴ In sila panubu' sin bangsa Israil, amu in napi' sin Tuhan suku' niya. Itung sila sin Tuhan manga anak niya. Iban pagpakitaun sila sin Tuhan sin sahaya niya. Piyanagan sila sin Tuhan sin manga janji' niya, sin sara' niya, iban mataud in kiyajanji' sin Tuhan kanila amu in natabuk nila. Lāgi' hīnduan sila sin bang biya' diin tuud in kaagi nila magtaat kaniya. ⁵ In sila panubu' sin manga kamaasan natu', hinda Ibrahim, Isahak, iban Ya'kub. In Almasi hambuuk panubu' nila da isab sabab ha kalahil niya mari pa dunya in siya piyag'anak sin hambuuk tubu' sin bangsa Yahudi. Iban in Almasi amuna in Tuhan makapagbaya' ha unu-unu katān. Mura-murahan bang mayan siya mapudji kasaumulan. Amin.

⁶ Malayngkan, bukun in hātihan sin bichara ku yan, bat biyaluba na sin Tuhan in janji' niya ha manga bangsa Yahudi (pasal di' sila magparachaya ha Almasi). Sagawa', in hātihan niya, bukun katān sin manga Yahudi in kiyasukan sin janji' sin Tuhan, sabab bukun katān sin bangsa Yahudi suku' sin Tuhan. ⁷ Biya' kan Ibrahim, amu in nanubu' ha manga Yahudi. Bukun katān sin panubu' niya

in naitung manga anak sin Tuhan. Bunnal yan, sabab nagparman in Tuhan kan Ibrahim, amu agi, “Daypara ha manga anak mu, amura in panubu' hi Isahak in itungun ku panubu' mu bunnal tuud.” ⁸ In hāti niya in panubu' hi Ibrahim amu in wala' kiyajanji' sin Tuhan kaniya, wala' itung sin Tuhan manga anak niya. Sagawa' in manga panubu' hi Ibrahim, amu in jiyANJI' sin Tuhan kan Ibrahim, amuna in itung sin Tuhan panubu' tuud hi Ibrahim. ⁹ Karna' biya' ha ini in janji' sin Tuhan kan Ibrahim, amu agi, “Ha waktu sin tugun ku, magbalik da aku hipakita' kaymu in kusug sin kawasa ku, sabab in asawa mu hi Sahara umanak usug.”

¹⁰ Iban bukun sadja isab yan in magpakita' bang biya' diin in pagpī' sin Tuhan ha manga tau. Sabab in hi Ribika, amu in asawa sin kaapuan natu' hi Isahak, nag'anak usug kambal, hi Ya'kub iban hi Isaw.

¹¹⁻¹² Na, ha waktu masuuk na umanak hi Ribika nagparman in Tuhan kaniya, amu agi, “In anak mu manghud amu in makapag'agi ha magulang.” Nagparman in Tuhan sin biya' ha yan ha wala' pa nakahinang sin mangī' marayaw in manga kambal, sabab wala' pa sila piyag'anak. Sagawa' asal na pini' sin Tuhan tumaas in manghud dayn ha magulang ha supaya mapakita' niya ha manga mānusiya' sin in pagpī' niya ha manga tau bukun pasal sin manga karayawan nahinang nila sagawa' dayn ha kabayaan niya. ¹³ In Parman sin Tuhan (pasal sin manga kambal ini) kiyasulat ha lawm Kitab, amu agi, “Kalasahan ku hi Ya'kub, kabunsihan ku hi Isaw.”

¹⁴ Na, pagga biya' ha yan, maray' makaiyan kamu bukun mabuntul in Tuhan, sabab bukun sibu' in pagdā niya ha tau. Na, nasā' kamu. Sabab in Tuhan mabuntul. ¹⁵ Karna' kiyasulat ha lawm Kitab in Parman sin Tuhan kan Musa, amu agi,

“Aku in makapagbaya' bang hisiyu in kaulungan ku.
 Aku in makapagbaya' bang hisiyu in kaluuyan ku.”

¹⁶ Hangkan kaingatan natu' sin unu-unu in hirihil sin Tuhan kātu'niyu bukun dayn ha pasal kabayaan natu' atawa tungbas sin hinang natu' marayaw, sagawa' dayn ha luuy sin Tuhan kātu'niyu. ¹⁷ (Biya' na sin Pir'awn sin hula' Misir sin timpu nakauna yadtu.) Kiyasulat ha lawm Kitab, nagparman in Tuhan ha Pir'awn, amu agi,
 “Hinang ta kaw sultan ha supaya mapakita' ku in kusug
 sin kawasa ku bang ta kaw paratungan kabin-
 sanaan, iban ha supaya isab hitanyag in ngān ku
 pa manga mānusiya' ha katilingkal sin dunya.”

¹⁸ Na, dayn ha manga nasabbut ku yan, kakitaan natu' sin in Tuhan maluuy ha manga tau kabayaan niya kalu-
 uyan. Iban mapatugas niya in pag'atay sin manga tau amu
 in kabayaan niya patugasun.

Pasal sin Murka' iban Ulung sin Tuhan ha Mānusiya'

¹⁹ Na, pagga biya' ha yan in kahālan niya, maray' awn duun kaniyu umiyan kaku', “(Bang Tuhan in magbaya' sin katān hinangun natu',) mayta' pa kitaniyu taksilun niya sin manga dusa nahinang natu'? Tantu wayruun dapat natu' di' kumahagad sin kabayaan niya hipahinang kātu'niyu.” ²⁰ Sagawa' ini in hikasambung ku kaniya. Mayta', hisiyu kaw in mamung sin biya' ha yan ha Tuhan? In ikaw hambuuk sadja piyapanjari niya. Mayta', in anglit lupa' makaiyan ha naghinang kaniya, “Mayta' biya' ha ini in paghinang mu kaku'?” ²¹ Asal natu' kaingatan sin in tau maghihinang sin anglit lupa', makapagbaya' bang unu in dagbus sin anglit hinangun niya. Dayn ha hambuuk addunan huminang siya duwa anglit lupa', in hambuuk palingkatun niya tuud, ampa in hambuuk di' niya palingkatun.

²² Na, damikkiyan in Tuhan makapagbaya' siya bang unu in hinangun niya ha manga mānusiya'. Minsan biya' diin in dugal iban baya' niya magpakita' sin kawasa niya ha manga baldusa, satru' niya, tahanan niya na sadja, minsan in sila yan matūp niya tuud siksaun.

²³ Hangkan tahanan sin Tuhan in dugal niya kanila, ha supaya kaingatan sin mānusiya' katān in dayaw sin Tuhan di' hikatugila', ha manga tau kaluuyan niya, amu in napī' niya dihilan kasannyangan iban kalagguan ha adlaw mahuli didtu ha surga'. ²⁴ Na, kitaniyu in manga tau napī' niya paagarun kaniya, bukun sadja isab manga tau dayn ha bangsa Yahudi, sagawa' sampay pa manga tau dayn ha manga bangsa bukun Yahudi. ²⁵ Karna' kiyasulat ha lawm Kitab in Parman sin Tuhan kan Nabi Husiyas, amu agi,

“In manga tau amu in bukun suku' ku ha tagnaan, bihaun itung ku na sila manga suku' ku.

In manga bangsa, amu in di' ku kalasahan tagna', bihaun kalasahan ku na sila.”

²⁶ Iban nagparman pa isab in Tuhan, amu agi,

“In manga tau duun ha hula', amu in bakas itung ku bukun suku' ku,

duun tuud isab ha hula' yan, pagtawagun sila anak sin Tuhan,

amu in Tuhan wayruun kamatay niya buhi' siya salama-lama.”

²⁷ Iban awn da isab kiyasulat hi Nabi Isayas ha pasal sin manga Yahudi amu in bangsa Israil, amu agi,

“Minsan in manga tau bangsa Israil mataud biya' sin taud sin buhangin ha higad daplakan,

hangkatiyu' da dayn kanila in makapuas dayn ha kasiksaan hiparatung sin Tuhan kanila,

²⁸ sabab tantu tuud siksaun sin Tuhan in manga mānusiya' ha dunya biya' sin asal kiyamaksud niya.

Di' niya na palugayun in pagparatung kasiksaan kanila.”

²⁹ Kiyabayta' da isab hi Nabi Isayas sin masa nakauna yadtu in pasalan sin pakaradjaan ini, laung niya,
 “Bang kitaniyu manga bangsa Yahudi
 wala' kiyapinan tubu' sin Tuhan Mahatinggi,
 mabiya' kitaniyu sin manga tau ha dāira Sudum iban Gumura,
 (amu in naubus miyatay katān).”

Almasi in Biya' Sapantun Batu Kiyabungkuan sin Manga Yahudi

³⁰ Na, dayn ha manga nasabbut ku yan, unu baha' in hikapamung taniyu? Na, in hikapamung taniyu, in manga tau bukun bangsa Yahudi, amu in wala' nagtuyu' huminang sin hikaampun iban hikaitung kanila sin Tuhan mabuntul, biya' sin wala' nakarusa, amu in naampun iban naitung sin Tuhan mabuntul, biya' sin wala' nakarusa, pasal sin parachaya iban pangandul nila ha Almasi. ³¹ Ampa in manga bangsa Israil, amu in napi' sin Tuhan suku' niya, nagtuyu' tuud himinang sin daakan sin sara' sin Tuhan ha supaya sila maampun iban maitung sin Tuhan mabuntul, biya' sin wala' nakarusa. Sagawa' minsan biya' diin in tuyu' nila, wala' da sila naampun iban naitung sin Tuhan mabuntul. ³² Na, mayta' baha' biya' ha yan? Sabab in manga Yahudi nangandul sadja ha hinang nila marayaw. Wala' sila nagparachaya iban nangandul ha Almasi. Karna' in Almasi, amuna in biya' sapantun batu kabungkuan sin manga Yahudi, sabab di' sila magparachaya iban mangandul kaniya. ³³ In Parman sin Tuhan pasal ini kiyasulat ha lawm Kitab, amu agi,
 “Duun ha dāira Siyun hibutang ku in hambuuk tau,
 amu in biya' sapantun batu kabungkuan sin manga tau.

Sagawa' hisiyu-siyu in magparachaya kaniya,
di' tuud magsusun sin nangandul sila kaniya.”

10

¹ Manga taymanghud ku Almasihin, in kabayaan ku tuud amu in manga pagkahi ku Yahudi mapuas dayn ha manga dusa nila iban makapasurga' sila. Amu tuud yan in piyapangayu' ku duwaa pa Tuhan. ² Kiyaiingatan ku sin matuyu' sila magad sin kabayaan sin Tuhan, sagawa' wala' nagkugdan in aturan sin pag'agad nila. ³ Way panghāti nila pasal sin aturan hipaagad kanila sin Tuhan ha supaya sila maampun iban maitung sin Tuhan mabuntul. Gām mayan in piyagtuyuan nila iyagad in aturan amu in ha pikil nila makapuas sin dusa nila. Wala' sila nagkahagad sin aturan amu in kiyamaksud hipaagad sin Tuhan ha manga tau, ha supaya sila maitung sin Tuhan mabuntul. ⁴ In pagkari sin Almasi pa dunya, amuna in kahinapusan sin pag'agad sin tau ha sara'. Bihaun hisiyu-siyu in magparachaya iban mangandul ha Almasi amuna in ampunun iban itungun sin Tuhan mabuntul, biya' sin wala' nakarusa.

Ampunun sin Almasi in Katān Mangayu' Kaampunan Kaniya

⁵ Kiyasulat hi Musa in pasalan sin tau magad ha sara' sin Tuhan ha supaya maitung sin Tuhan mabuntul, amu agi, “Hisiyu-siyu in makaagad tuud sin katān daakan sin sara' sin Tuhan (ha wayruun sā' niya), awn kabuhi' niya kakkal.” ⁶ Sagawa' amuna ini in bayta' ha lawm Kitab ha pasal sin tau itungun sin Tuhan mabuntul karna' sin pagparachaya iban pangandul nila kan Īsa, amu agi, “Ayaw na kamu magpikil sin subay awn madtu pa surga',” hāti niya, kumawa' ha Almasi pakariun pa dunya. ⁷ “Ayaw kamu isab magpikil sin subay awn madtu pa hula' sin

manga patay,” hāti niya kumawa' ha Almasi madtu pa ahirat. ⁸ Sabab, biya' sin bayta' ha lawm Kitab, amu agi, “In Parman sin Tuhan maluhay niyu tuud kahātihan, sabab in yan daran ha lawm simud niyu iban ha lawm pikilan niyu.” Na, in Parman yan, amuna in piyagnasihāt namu' kaniyu pasal sin pagparachaya iban pagpangandul ha Almasi. ⁹ Bang kamu magsabunnal sin in hi Īsa amuna in Panghu' iban bang kamu magkahagad tuud sin in siya biyuhī' sin Tuhan nagbalik dayn ha kamatay, in kamu mapuas dayn ha manga dusa niyu iban makapasurga' kamu. ¹⁰ Karna' bang magkahagad in lawm atay niyu kan Īsa, ampunun iban itungun kamu sin Tuhan mabuntul, biya' sin wala' nakarusa. Bang kamu magpamahalayak ha manga tau sin simud niyu sin hi Īsa in Panghu' niyu, in kamu yan mapuas na dayn ha manga dusa iban makapasurga' kamu. ¹¹ Sabab kiyasulat ha lawm Kitab, amu agi, “Hisiyu-siyu in magparachaya ha Almasi, di' tuud siya magsusun.” ¹² In bichara yan kiyatakdil ha mānusiya' katān, sibū' da Yahudi iban bukun, sabab hambuuk da in Tuhan, Panghu' nila, amu in magdirihil tulung-tabang ha manga tau, hisiyu-siyu in mangayu'-ngayu' kaniya. ¹³ Biya' na sin kiyabayta' ha lawm Kitab, amu agi, “Hisiyu-siyu in mangayu' tabang ha Panghu', tantu lappasun da siya.”

¹⁴ Sumagawa' biya' diin in kapangayu' nila tabang ha Panghu', bang sila di' magparachaya kaniya? Iban biya' diin in kaparachaya nila kaniya, bang nila wala' diyungug in Bayta' Marayaw pasal niya? Iban biya' diin in karungug nila pasal niya, bang di' hipamahalayak kanila in Bayta' Marayaw? ¹⁵ Iban biya' diin in kapamahalayak sin Bayta' Marayaw bang wayruun tau daakun madtu magpamahalayak kanila? Sagawa' awn manga tau naraak sin Tuhan. Biya' na sin kiyasulat ha lawm Kitab, amu agi, “Makakuyag

tuud in pagdatung sin manga magpamahalayak sin Bayta' Marayaw.”

¹⁶ Sumagawa' hangkatiyu' da in timayma' sin Bayta' Marayaw. Karna' nakapamung hi Nabi Isayas sin timpu nakauna yadtu, laung niya, “Ya Tuhan ku, hangkatiyu' da in magkahagad sin bayta' piyamahalayak namu' ha manga tau.” ¹⁷ Manjari, magparachaya in manga tau ha Almasi bang nila karungugan in Bayta' Marayaw pasal niya. Iban karungugan nila in Bayta' Marayaw bang hipamahalayak na kanila.

¹⁸ Sagawa' awn ini pangasubu ku kaniyu. Mayta' in manga Yahudi di' magparachaya ha Almasi? Mayta', wala' sila nakarungug sin pasal niya? Tantu diyungug nila. Sabab kiyasulat ha lawm Kitab, amu agi, “Piyamahalayak pa tau katān sin manga naraak sin Tuhan in bayta' pasalan sin Almasi.

Nasaplag in bayta' yan ha katilingkal dunya.”

¹⁹ Iban asubuhun ku pa isab kamu. Mayta', wala' ka kiyahātihan sin manga Yahudi, (sin in manga bangsa dugaing dayn kanila dihilan da isab kalappasan sin Tuhan)? Tantu, kiyahātihan nila da. Hi Musa in muna-muna imiyan sin in manga Yahudi nakahāti sin pasal yan. Sabab piyasulat sin Tuhan kaniya in pamung ini, amu agi, “Parulihun ku in bangsa bakas bukun ku suku', amu in biyababa' iban iyan sin manga bangsa Yahudi way kapūsan, way panghāti pasal Tuhan, ha supaya mangabughu' iban dugalan in manga tau bakas napī' ku suku' ku.”

²⁰ Lāgi', minsan isab in hi Nabi Isayas maisug da namung, laung niya, “Nagparman in Tuhan, amu agi, ‘In kasabunnalan pasal ku simūd pa lawm pamikil sin manga tau wala' nagtuyu' umingat pasal ku.

Timampal in pasalan ku pa manga tau amu in wala' nag'usihat sin pasal ku.' ”

²¹ Sagawa' ha pasal sin manga tau bangsa Israil, yari in kiyapamung hi Nabi Isayas, laung niya,

“Nagparman in Tuhan, amu agi, ‘Masi na mayan aku timatagad sin pagparachaya kaku' sin manga tau bakas napī' ku suku'.

Taymaun ku sila iban pagkūg-kuyag, sumagawa' in sila simusulang iban di' magkahagad kaku'.' ”

11

Maulung in Tuhan ha Bangsa Israil

¹ Na, bihaun asubuhun ta kamu. Ha pikil niyu baha', siyulak na sin Tuhan in manga tau bakas napī' niya suku'? Tantu wala' niya siyulak. Sabab minsan in aku ini hambuuk bangsa Israil, hambuuk panubu' hi Ibrahim iban guwa' dayn ha pihak sin Binjamin, (malayngkan wala' da aku siyulak sin Tuhan). ² Wala' siyulak sin Tuhan in manga tau bakas niya napī' suku' niya dayn ha awal tagna'. Kaingatan niyu da isab hātiku in manga ayat kiyasulat ha lawm Kitab pasal hi Nabi Ilyas. Nagsuwara siya pa Tuhan pasal sin hinang mangī' sin manga tau Israil amu in sukkal tuud ha lawm atay niya. ³ Laung niya,

“Ya Panghu' ku, piyatay nila in manga nabi naraak mu iban liyubu nila in manga lugal pagkukulbanan. Lāgi' patayun nila aku. Tantu aku dakuman in nakapin simumba kaymu.”

⁴ Na, unu in sambag kaniya sin Tuhan? Biya' ha ini in sambag sin Tuhan kaniya,

“Awn pa nakapin pitu ngaibu tau suku' ku, amu in wala' ku piyasāran simumba ha tuhan-tuhan pagngānan Baal.”

⁵ Damikkiyan, biya' da isab ha yan in kahālan sin manga tau Israil bihaun. Bukun katān tau Israil in nanaykud dayn ha Tuhan. Awn da isab tiyu'-tiyu' nakapin, amu in miyamagad tuud ha Tuhan. In sila ini napī' sin Tuhan suku' niya, pasal sin lasa iban luuy niya kanila. ⁶ In pagpī' sin Tuhan sin manga suku' niya bukun dayn ha pasal sin manga hinang nila marayaw, sagawa' dayn ha pasal sin lasa iban ulung sin Tuhan kanila. Sabab bang in pagpī' sin Tuhan sin manga suku' niya dayn ha pasal sin manga hinang nila marayaw, na in hāti niya, in pagpī' sin Tuhan, itungun na tungbas bukun ulung.

⁷ Na, unu baha' in hikapamung taniyu ha pasal ini? Wala' kiyabaakan sin kamatauran sin manga tau bangsa Israil in piyaglawag nila, (amu in dān bang biya' diin in kaitung kanila sin Tuhan tau mabuntul). Sagawa' amura in nakabāk sin dān, in pilang sulag tau Israil napī' suku' sin Tuhan. Ampa in kaibanan timugas in atay nila tudju pa Tuhan. ⁸ Biya' na sin kiyasulat ha lawm Kitab pasalan sin tau ini matugas in pag'atay tudju pa Tuhan, amu agi, “Piyasāran na sin Tuhan napundul in pikilan nila.

(Hangkan di' nila masilang in naug dayn ha Tuhan iban bukun.)

Sampay pa bihaun biya' sila sin di' makakita' minsan awn mata nila,
iban biya' sila bisu minsan awn taynga nila.”

⁹ Iban kiyasulat ha lawm Kitab in pamung hi Daud pasal sin manga Yahudi, laung niya,

“Bang mayan in manga pakaradjaan kakuyagan nila hinangun in makaparatumg kanila kasiksaan.

Bang mayan sila mabiya' sin sapantun nakasūd pa lawm li'tag wayruun paguyan nila, iban mabiya' sin nahulug pa lawm lungag malawm wayruun guwaan nila.

¹⁰ Bang mayan sila mabiya' buta di' makakita'.

Iban bang mayan sila di' maig dayn ha lawm kabin-sanaan sakahaba' waktu.”

¹¹ In hinang sin manga Yahudi, bang ibarat tau, nakabungku' sila nakaligad, pagga sila wala' nagparachaya ha Almasi. Na, pagga biya' ha yan in kahalan nila ha pikil niyu di' na ka sila makabangun magbalik saumul tahun? Tantu, makabangun sila magbalik. Magbalik sila pa Tuhan. Manjari bihaun, karna' dayn ha sabab sin dusa nila tudju pa Tuhan, in manga tau bukun bangsa Yahudi napuas na dayn ha dusa nila iban makapasurga' sila. Naawn in biya' ha ini ha supaya mangabughu' in manga Yahudi iban magkahagad na sila huminang sin kabayaan sin Tuhan. ¹² Bang dayn ha sabab sin dusa sin manga bangsa Yahudi iban sin pagtaykud nila dayn ha Tuhan, naawn in karayawan sin manga tau bukun bangsa Yahudi, luba' pa tuud in karayawan dumatung pa manga tau katān ha dunya bang jumukup na in taud sin manga Yahudi magad ha kabayaan sin Tuhan.

In Kalappasan sin Manga Tau Bukun Bangsa Yahudi

¹³ Yari awn hipamung ku pa manga kamu bukun bangsa Yahudi. In aku ini kiyawakilan sin Almasi magpamahalayak sin pasal niya pa manga tau bukun bangsa Yahudi. In hinang ini hiyahargaan ku tuud. ¹⁴ Kalukalu mangabughu' in manga pagkahi ku Yahudi sin kaagi ku magpamahalayak kaniyu. Na, dayn ha pasal sin pangabughu' nila, in kaibanan kanila magparachaya na ha Almasi biya' sin pagparachaya niyu, sarta' mapuas na sila dayn ha manga dusa nila. ¹⁵ Karna' tiyaykuran mayan sin Tuhan in manga bangsa Yahudi, in manga tau bukun bangsa Yahudi diyayaw na sin Tuhan nahinang manga

suku' niya. Na, luba' pa tuud in karayawan matabuk sin manga tau katān, bang taymaun na sin Tuhan magbalik in manga bangsa Yahudi. Sabab ha waktu dumatung yan in manga tau amu in bakas miyatay mabuhi' na magbalik!

¹⁶ Bang in manga kamaasan sin manga Yahudi, hinda Ibrahim, nahinang suku' sin Tuhan, na, di' manjari bang in manga panubu' nila di' mahinang isab suku' sin Tuhan. Biya' sapantun kahuy, bang in gamut niya suku' sin Tuhan, damikkiyan da in manga sanga niya.

¹⁷ Sagawa' tiyu'tu' sin Tuhan in kaibanan sanga sin kahuy jaytun hiyahargaan niya tiyanum niya. Pag'ubus ampa niya siyugpat biyaggut pa kahuy yan in manga sanga sin hambuuk kahuy jaytun dayn ha lawm kātian amu in timubu' isa-isa niya. Na, mabuhi' in manga sanga ini sabab marayaw in gamut sin kahuy yan. Na, in manga bangsa Yahudi amuna in diyalil sanga tiyu'tu' sin Tuhan. Ampa in manga kamu, tau bukun bangsa Yahudi, amuna in diyalil sanga siyugpat biyaggut pa kahuy tiyanum sin Tuhan. Awn na bahagi' niyu ha manga karayawan suku' sin manga Yahudi. ¹⁸ Hangkan, ayaw niyu baba'-babaa in manga bangsa Yahudi, amu in diyalil sanga tiyu'tu' sin Tuhan dayn ha kahuy tiyanum niya. Di' kamu tūpun mag'abbu, sabab in kamu yan, amu in diyalil manga sanga, di' mabuhi' bang bukun dayn ha manga Yahudi amu in diyalil gamut sin kahuy.

¹⁹ Sagawa' maray' makaiyan kamu, laung niyu, “Bunnal in bichara mu yan, sagawa' bukun ka in manga Yahudi biya' sin sapantun sanga tiyu'tu' sin Tuhan dayn ha kahuy hiyahargaan niya, ampa in manga sanga, amu in kami bukun bangsa Yahudi, giyanti' kanila?” ²⁰ Bunnal yan. In manga Yahudi biya' sin sapantun manga sanga tiyu'tu' sin Tuhan dayn ha kahuy hiyahargaan niya sabab wala' sila nagparachaya ha Almasi. Hāti in manga kamu, amu in

biya' sapantun manga sanga siyugpat biyaggut pa kahuy yan, in giyanti' kanila, sabab sin pagparachaya niyu ha Almasi. Sagawa' ayaw kamu mag'abbu. Gām mayan subay kamu magmabuga' pa Tuhan. ²¹ Karna' tumtuma niyu, minsan in manga Yahudi, amu in biya' sapantun manga sanga tuud sin kahuy tiyanum sin Tuhan, malayngkan, tiyu'tu' da sila sin Tuhan. Na, ha pikil niyu, kamu pa isab in di' tu'tuun sin Tuhan, bang kamu di' magad sin kabayaan niya?

²² Na, dayn ha ini, kakitaan natu' bang biya' diin in dayaw iban bungis sin Tuhan ha manga mānusiya'. Landu' niya pahunitan in manga tau tumaykud dayn kaniya, sagawa' maluuy siya kaniyu, bang niyu di' butawanan in pangandul niyu ha tulung-tabang niya kaniyu. Sagawa' bang niyu butawanan in pangandul niyu, na, mabiya' da isab kamu yan sapantun sin manga sanga tu'tuun niya. ²³ Malayngkan, in manga Yahudi amu in siyulak sin Tuhan, bang sila magparachaya na ha Almasi, taymaun na sila magbalik sin Tuhan. Biya' sila yan sin manga sanga hisugpat magbalik sin Tuhan pa kahuy asal bakas kiyabutangan nila. In yan tantu tuud mahinang sin Tuhan. ²⁴ Biya' sin piyamong ku in kamu bukun bangsa Yahudi ibarat kamu sanga kiyawa' dayn ha kahuy jaytun ha lawm kātian, amu in timubu' isa-isa niya, ampa kiyasugpat pa kahuy jaytun piyaparuli marayaw, minsan amu in māhang hinangun. Na, amu pa ka isab in di' hikasugpat magbalik sin Tuhan in asal manga sanga sin kahuy yan? In hāti niya, amu pa ka isab in di' taymaun magbalik sin Tuhan in manga Yahudi, amu in asal napī' niya suku' dayn sin awal tagna', minsan isab in manga kamu bukun bangsa Yahudi hīnang niya da suku'?

Ha Susūngun Magparachaya da ha Almasi in Manga

Yahudi

²⁵ Manga taymanghud ku bukun Yahudi, mabaya' ku hipahāti kaniyu in maksud sin Tuhan, amu in wala' kiyahātihan sin manga tau nakauna. Hibayta' ku ini kaniyu ha supaya kamu di' magpikil sin mataas kamu dayn ha manga Yahudi. Ini in kabayaan ku hipahāti kaniyu. In tugas sin ū sin manga bangsa Yahudi bukun sampay pa kasaumulan. Bang jumukup na in taud sin manga tau bukun bangsa Yahudi, amu in magkahagad na ha Tuhan, na, in manga bangsa Yahudi magkahagad iban magbalik na pa Tuhan. ²⁶ Hangkan tantu tuud in bangsa Israil katān mapuas da dayn ha dusa iban lappasun da sila. Kiyasulat sin manga kanabihan ha lawm Kitab in Parman sin Tuhan, amu agi,

“In Manglalappas dumatung dayn ha hula' Siyun.

Papasan niya in katān kangian sin manga Yahudi, panubu' hi Ya'kub.

²⁷ Bang dumatung na in waktu, papasan ku in katān dusa nila

biya' sin asal kiyajanji' ku kanila nakauna.”

²⁸ In manga Yahudi nahinang satru' sin Tuhan, sabab wala' sila nagparachaya ha Bayta' Marayaw niyanasihat namu' kanila. Sagawa' in hinang nila yan nakarihil karayawan kaniyu manga bangsa dugaing. Sabab di' mayan sila magparachaya, miyawon kami nagnasihati kaniyu sin Bayta' Marayaw. Malayngkan, minsan biya' ha yan, masi da malasa in Tuhan kanila, sabab asal sila in napī' sin Tuhan suku' niya dayn sin awal tagna', iban pasal sin janji' niya ha manga kaapu'-apuan nila yadtu. ²⁹ Sabab in Tuhan di' magpinda in pikilan niya pasal sin manga tau napī' niya suku' iban sin anugharaan niya. ³⁰ Na, in manga kamu bukun bangsa Yahudi, ha tagna' di' kamu magkahagad ha Tuhan. Sagawa' bihaun kiyaluuyan na kamu sin

Tuhan sabab nagkahagad kamu sin Bayta' Marayaw. Iban hangkan kamu nakarungug sin Bayta' Marayaw sabab in yan siyulak sin manga Yahudi. ³¹ Manjari, biya' da isab ha yan in manga Yahudi, sabab minsan sila di' magkahagad ha Tuhan bihaun, ha susūngun lumuuy da in Tuhan kanila biya' da isab sin luuy niya kaniyu. ³² Hangkan piyakita' sin Tuhan sin in mānusiya' katān, sibu' da Yahudi iban bukun, di' magkahagad kaniya, ha supaya mapakita' niya isab in luuy niya ha manga mānusiya' katān.

Subay Pudjihun in Tuhan

³³ Di' hikatumgila' in luuy sin Tuhan kātu'niyu. Sangat malawm in ingat niya, di' maabut sin pamikil taniyu iban kaingatan niya in unu-unu katān.

Di' natu' kahātihan in pamikil niya, iban di' natu' kahātihan in manga hinang niya.

³⁴ Karna' biya' na sin kiyasulat ha lawm Kitab, amu agi, “Wayruun tau in makaingat sin pamikil sin Tuhan.

Wayruun tau in makahindu' kaniya.”

³⁵ “Wayruun tau kiyautangan niya buddi, sabab di' siya magkagunahan unu-unu dayn ha mānusiya'.”

³⁶ Sabab in unu-unu katān piyapanjari niya, iban siya in tagdapu makapagbaya' ha unu-unu katān piyapanjari niya.

Lāgi' in kiyamaksud ha katān piyapapanjari niya amu in magpakita' sin kalagguan niya.

Pudjihun natu' in Tuhan kasaumulan. Amin!

12

In Manga Addat Subay Agarun sin Manga Almasihin

¹ Na, manga taymanghud ku Almasihin, dayn ha sabab sin laggu' sin ulung sin Tuhan kātu'niyu, junjungun ku kaniyu, bugsuan niyu na in baran niyu pa Tuhan. Siya

na in papagbayaa niyu sin ginhawa-baran niyu. Suchiha niyu in baran niyu dayn ha unu-unu mangī' ha salugay niyu buhi' bat kasulutan in Tuhan kaniyu. Sabab amu yan in pagtaat nakaamu. ² Ayaw kamu magad sin ligut sin dunya ini, sagawa' papindahan niyu ha Tuhan in ha lawm atay niyu ha supaya maīg in unu-unu mangī' ha lawm pikilan niyu. Bang niyu mahinang in biya' ha yan, tantu kaingatan niyu bang unu in kabayaan sin Tuhan. In kabayaan sin Tuhan in unu-unu marayaw, iban amu in makasulut kaniya, iban amu in wayruun unu-unu ngī' niya.

³ Bilang hambuuk tau kiyawakilan sin Tuhan mag-nasihat kaniyu, ini in hikahindu' ku pa kaniyu katān. Ayaw da kamu magpataas sin atay niyu. Bang kamu magpikil mag'abbu sin pasal baran niyu, sarang di' lumiyu dayn ha unu-unu amu in ganta' hikātūp kaniyu. Gām mayan pagpababa' kamu sin atay niyu. Sabab in katān ingat-kapandayan niyu yan dihil kaniyu sin Tuhan, pasal sin pangandul niyu kaniya. ⁴ In anggawta'-baran natu' mataud ginisan panyap niya biya' na sin siki, lima, mata, taynga iban sin kaibanan, sagawa' di' magsibu'-sibu' in hinang nila. ⁵ Damikkiyan, biya' da isab ha yan in hantang sin kitaniyu manga Almasihin. In kitaniyu manga Almasihin, minsan kitaniyu mataud natitibuuk kitaniyu, sabab in kitaniyu manga suku' sin Almasi, amuna in biya' hantang panyap sin anggawta'-baran niya, nagsusugpat-siyugpati. ⁶ Sabab sin lasa sin Tuhan kātu'niyu dihilan niya kitaniyu pakaniya-pakaniya ingat-kapandayan. Unu-unu na in ingat-kapandayan dihil kātu'niyu, subay yan hipaglagi natu' ha karayawan. Bang sawpama kiyarihilan kitaniyu sin ingat-kapandayan magpasampay sin Parman sin Tuhan, subay amu tuud in hipasampay natu', in unu-unu piyanyata' sin Tuhan kātu', amu in

biyunnal taniyu naug dayn kaniya. ⁷ Bang isab sawpama in suku' kiyarihil kātu'niyu tumabang ha pagkahi taniyu, na subay tuud kitaniyu tumabang. Bang isab magnasihat, na, subay kitaniyu magnasihat tuud. ⁸ Bang isab kitaniyu kiyarihilan sin ingat-kapandayan magpahugut sin iman sin pagkahi taniyu, na subay natu' yan hinangun tuud. Na, bang isab in suku' natu' tumabang dumihil sin kulang kabus sin pagkahi natu', na subay natu' yan hinangun tuud tulus-ihilas sin atay natu'. Bang isab kitaniyu kiyarihilan sin ingat-kapandayan magnakura', na subay natu' tuud hinangun iban tuyuan. Na, bang isab in suku' taniyu tumabang ha manga kiyasisigpitan, na subay natu' tuud hinangun dayn ha kŭg-baya' taniyu.

⁹ In lasa natu' ha pagkahi taniyu subay dā tuud dayn ha lawm atay. Butawani niyu na in unu-unu mangī', iban pasūra niyu pa lawm atay niyu in unu-unu marayaw. ¹⁰ In manga kamu agad kan Īsa, subay maglasa-liyasahi biya' sin magtaymanghud, iban subay awnun tuud in pag'addat-iyaddati pakaniya-pakaniya. ¹¹ Ayaw kamu maglisu'-lisu', sagawa' pagtuyu' tuud kamu maghulas-sangsa' ha Panghu' tulus-ihilas sin atay niyu. ¹² Pagkŭg-kuyag kamu sabab sin huwat-huwat niyu ha janji' sin Tuhan kaniyu. Subay kamu masabal bang kamu ha lawm kabinsanaan. Iban ayaw niyu pagbugtua in pagpangarap niyu pa Tuhan. ¹³ Ayaw niyu pag'ikutan in unu-unu niyu ha manga pagkahi niyu Almasihin. Asipa niyu tuud marayaw in hisiyu-siyu humanti' mawn pa bāy niyu, dayn ha dugaing hula'.

¹⁴ Pangayui niyu duwaa pa marayaw in hisiyu-siyu na tau nangjahulaka' kaniyu. Ayaw niyu sila pagsuknai pa mangī'. ¹⁵ Agad kamu pagkŭg-kuyag ha pagkahi niyu, amu in awn piyagkŭg-kuyagan niya, iban agad isab kamu magdukka ha pagkahi niyu, amu in awn piyagdukkahan

niya. ¹⁶ Paghangka-atay kamu pakaniya-pakaniya. Ayaw kamu magpataas sin atay niyu. Gām mayan ayaw kamu masipug mag'agad iban sin manga tau baba'. Iban ayaw kamu magpikil sin kamu na tuud in maingat dayn ha katān.

¹⁷ Bang awn tau huminang mangī' kaniyu, ayaw niyu isab siya bawsa sin hinang mangī'. Amu in tuyuan niyu hinangun amu in unu-unu mabuntul ha mata sin tau.

¹⁸ Bang awn dapat ayaw tuud kamu magkālu iban sin tau minsan hisiyu. Gām mayan pagsulut-siyuluti kamu.

¹⁹ Manga bagay kalasahan ku, ayaw kamu mamaws ha hisiyu-siyu na tau nakahinang mangī' kaniyu, sagawa' Tuhan na in papamawsa niyu. Karna' kiyasulat ha lawm Kitab in Parman sin Tuhan amu agi,

“‘Aku in mamaws.

Aku in tumungbas ha manga tau himinang mangī' kaniyu,'

laung sin Panghu'.”

²⁰ Lāgi' agara niyu isab in kiyasulat ha lawm Kitab, amu agi,

“Bang mu kakitaan hiyahapdi' in banta mu, pakauna siya.

Bang siya iyuhaw, painuma siya.

Karna' bang mu yan mahinang kaniya, sumipug tuud siya kaymu.”

²¹ Bang awn huminang mangī' kaniyu, ayaw niyu isab siya bawsa sin hinang mangī', ha supaya kamu di' kalaminan sin hinang niya mangī'. Sagawa' bawsa niyu siya sin hinang marayaw, ha supaya in siya kalaminan sin hinang niyu marayaw, iban di' na sumūng in hinang mangī'.

13

Subay Magkahagad Ha Manga Tau Namamarinta ha Hula' Taniyu

¹ In tau katān subay magkahagad ha manga tau namamarinta ha hula' nila, sabab wayruun tau kiyarihilan kawasa mamarinta bang bukun dayn ha kabayaan sin Tuhan. Tuhan in nagpalingkud kanila mamarinta minsan hariin hula'. ² Hisiyu-siyu in sumulang ha tau namamarinta ha hula', biya' niya da isab siyulang in kabayaan sin Tuhan, sabab Tuhan in nagkabayaan nagpalingkud kanila mamarinta. Lāgi' hisiyu-siyu in huminang sin biya' ha yan paratungan siya kabinsanaan baws sin dusa niya sumulang ha parinta. ³ In manga tau himihinang marayaw, wayruun kabugaan nila ha manga tau namamarinta. Amura in manga himihinang sin mangī' in mabuga' kanila. Bang kamu mabaya' sin wayruun kabugaan niyu ha manga namamarinta ha hula', subay marayaw in hinang niyu. Na, lagguun nila kamu. ⁴ Sabab in sila ini piyapamarinta sin Tuhan bat mahinang in mak-sud niya, amu in hikarayaw sin kahālan niyu. Sumagawa' bang kamu huminang sin mangī', na tūp kamu muga', sabab in sila yan awn kapatut dayn ha Tuhan dumihil kabinsanaan ha hisiyu-siyu tau nakahinang mangī'. ⁵ Na, hangkan pagkahagad tuud kamu ha daakan sin manga tau namamarinta ha hula', bukun sadja isab pasal mabuga' kamu sin kabinsanaan dumatung kaniyu, sagawa' pasal kiyangatan niyu tuud sin amu yan in mapatut hinangun niyu.

⁶ Na, dayn ha manga palsababan yan, hangkan isab kitaniyu magbayad sukay pa parinta, sabab in manga tau namamarinta bang sila maghinang sin kiyawajib kanila, na, in kasabunnalan niya, Tuhan in piyaghulas-sangsaan nila. ⁷ Hangkan bayari niyu in unu-unu, amu in subay bayaran ha parinta. Pag'addati niyu iban laggua niyu in manga katān namamarinta.

Subay Maglasa-liyasahi in Manga Tau

⁸ Bang awn utang niyu magtūy niyu bayari, bang maabut na in waktu sin pagbayad niyu. Ayaw niyu palugaya in pagbayad niyu. Amura in subay niyu palugayun in pagkasi-lasa niyu ha pagkahi niyu. Bang kamu maglasa-liyasahi pakaniya-pakaniya, na maagad niyu tuud in sara' sin Tuhan. ⁹ In manga sara' sin Tuhan kiyapanaug dayn kan Musa biya' na sin, “Ayaw kamu magjina, ayaw kamu mamunu', ayaw kamu manakaw, ayaw kamu maghawanapsu,” in manga yan iban kaibanan pa sara', biya' niyu da sin naagad katān, bang niyu agarun in hambuuk sara' sin Tuhan, amu agi, “Kalasahi niyu in pagkahi niyu biya' sin lasa niyu ha baran niyu.” ¹⁰ Sabab bang kitaniyu malasa tuud ha pagkahi natu', di' kitaniyu makapikil huminang sin mangī' kanila. Hangkan bang kitaniyu malasa ha pagkahi taniyu, biya' natu' da naagad in katān sara' sin Tuhan.

¹¹ Hangkan hinanga niyu tuud in biya' ha yan, sabab bang ibārat natutūg, naabut na in waktu sin pagbati' niyu. Kaingatan niyu da. Iban hangkan kamu subay magbati' huminang sin kabayaan sin Tuhan, sabab ha tagna' natu' nagparachaya ha Almasi biya' hantang malugay pa in waktu sin pagbalik niya mari pa dunya lumappas kātu', sagawa' bihaun biya' hantang nagsusuuk na. ¹² (In lawm dunya ini biya' hantang dūm sadja naninigidlum, sabab sin manga dusa sin manga mānusiya'.) Sagawa' bihaun maray' na lumabay in dūm, di' lumugay maadlaw na. Hangkan, subay natu' na butawanan in unu-unu katān hinang mangī', amu in suku' sin katigidluman, iban pakayun natu' na in addat-tabīat matūp hinangun sin tau ha lawm kasawahan, amu in biya' hantang pakukus hipangatu natu' ha manga unu-unu mangī'. ¹³ Subay natu' parayawun na tuud in addat-tabīat natu' biya' sin manga

tau amu in dihilan na sin Tuhan kasawahan in pamikil nila. Hangkan hundungi niyu na in pagbunyi-bunyi malingug iban mag'inum landu' sin manga makahilu. Ayaw na mayan kamu magjina, maghinang maasihahat, magkālū iban mag'akig pakaniya-pakaniya. ¹⁴ Sagawa' amuna in pakaya niyu in addat-tabīat sin Panghu' natu', Īsa Almasi. Ayaw niyu na mayan dūli in hawa-napsu sin ginhawabaran niyu amu in manga napsu niyu mangī'.

14

Pasalan sin Manga Mahuka' iban Mahugut in Īman

¹ Asipa niyu marayaw iban paagara maglamud iban kamu in manga pagkahi niyu Almasihin, amu in mahuka' pa in Īman ha Almasi. Sagawa' in pasal sin manga pamikil nila amu in ha pikil niyu wala' nakaamu, ayaw niyu sila dāha maglugat. ² Karna' bang sawpama awn hambuuk tau mahuka' pa in Īman niya ha Almasi, in pangannal niya in unu-unu hayup sumbay'un, haram iban di' makaun. Hangkan sayul sadja in hipaglamay niya. Sagawa' in tau mahugut in Īman niya ha Almasi, ha pikil niya, in unu-unu kakaun makaun niya. ³ Sagawa' in manga tau amu in magkaun sin manga unu-unu kakaun, subay nila di' baba'-babaun in manga tau di' magkaun sin manga susumbay'un. Damikkiyan in manga tau di' magkaun sin susumbay'un, subay nila isab di' sallaun in manga tau amu in magkaun sin unu-unu na kakaun, sabab in sila yan tiyayma' na sin Tuhan suku' niya. ⁴ Karna' wayruun kapatut niyu sumalla' sin hinang sin hambuuk daraakun sin dugaing tau, sabab bukun kamu in piyaghinangan niya. Hangkan amura in piyaghinangan niya in tagakapatut sumagda sin hinang niya bang kimugdan atawa wala'. Tantu kumugdan in hinang niya, sabab tabangan siya sin Panghu' natu' ha supaya kumugdan in hinang niya.

⁵ Awn isab yan manga tau bang ha pikilan nila awn manga adlaw amu in labi tuud marayaw dayn ha kaibanan adlaw. Sagawa' ha pikilan sin kaibanan tau, sibu'-sibu' da in adlaw katān. Na, in pakaniya-pakaniya kaniyu subay niyu tuud tantuhun in pamikil niyu ha pasal ini. ⁶ Karna' in tau amu in nagpikil labi maharga' in hambuuk adlaw dayn ha kaibanan adlaw, in yan hīnang niya hipanglaggu' niya ha Panghu'. Damikkiyan, in tau amu in magkaun sin unu-unu na kakaun, in yan hipanglaggu' niya da isab pa Panghu', sabab nagsarang-sukul siya pa Tuhan pasal sin manga kakaun yan. Iban hisiyu-siyu isab in di' kumaun sin manga susumbay'un, in sabab hangkan siya di' magkaun pasal lagguun niya in Panghu', iban magsarang-sukul da isab siya pa Tuhan. ⁷ Karna' in kitaniyu manga Almasihin buhi' na ka atawa patay, subay in hinangun natu' in makasulut ha Panghu' bukun pa baran natu'. ⁸ Ha salugay natu' buhi', subay kitaniyu huminang sin unu-unu kabayaan sin Panghu'. Iban minsan kitaniyu mapatay, siya da isab in agaran natu'. Hangkan in kitaniyu, buhi' na ka atawa patay, asal suku' na sin Panghu'.

⁹ Sabab, hangkan na in Almasi miyatay iban nabuhi' nagbalik, ha supaya siya na in mahinang Panghu' sin katān suku' niya, sibu' da buhi' atawa patay. ¹⁰ Na, pagga biya' ha yan in hāl niya, asubahun ta kamu. Mayta', in kamu amu in di' magkaun sin susumbay'un, sallaun niyu in manga taymanghud niyu Almasihin amu in magkaun sin susumbay'un? Hāti isab in kamu manga magkaun sin susumbay'un, mayta' niyu baba'-babaun in taymanghud niyu di' magkaun sin susumbay'un? Mayta', wala' niyu ka kiyangatan sin in kitaniyu katān ha adlaw mahuli mangarap da pa Tuhan, amu in dumihil hukuman sin katān bakas nahinang natu'? ¹¹ Karna' kiyasulat ha lawm Kitab in Parman sin Tuhan, amu agi,

“ ‘Tartantu tuud,’ laung sin Panghu’, ‘in katān mānusiya’ sumujud kāku’.

In katān mānusiya’ magsabunnal sin aku tuud in Tuhan.’ ”

¹² Hangkan in kitaniyu katān ha adlaw mahuli mamayta’ da pa Tuhan sin katān nahinang natu’ ha salugay natu’ di ha dunya.

Ayaw Huminang sin Unu-unu Makapahuka’ sin Īman sin Pagkahi Niyu

¹³ Hangkan ayaw na mayan kamu sumalla’ sin hinang sin manga pagkahi niyu Almasihin. Sagawa’ in subay niyu hitaw’ pa lawm pikilan niyu, amu in di’ hinangun in unu-unu amu in mahinang puun-sabab magdusa in pagkahi niyu. ¹⁴ Karna’ in aku ini bilang hambuuk suku’ sin Panghu’ natu’ Īsa, kaingatan ku sin tantu tuud wayruun kakaun haram. Sagawa’ bang ha pikilan sin hambuuk tau awn kaibanan manga kakaun haram, na in kakaun yan haram kaniya. ¹⁵ Bang in hambuuk taymanghud niyu Almasihin sumusa in atay niya pasal sin pagkaun niyu sin kakaun amu in haram bang ha pikilan niya, na in hāti niya in kamu yan wayruun lasa ha taymanghud niyu. Bang in pagkaun niyu sin kakaun yan amuna in mahinang puun-sabab kumangī’ in pag’agad sin taymanghud niyu ha Almasi, na marayaw pa di’ na kamu kumaun sin kakaun yan. Karna’ in Almasi miyatay sabab-karna’ nila. ¹⁶ Hangkan minsan ha pikil niyu marayaw in hinang niyu, bang ha pikil sin pagkahi niyu bukun marayaw, na ayaw niyu na hinanga sabab makabichara na sadja sila pa mangī’ pasal sin hinang niyu. ¹⁷ In kitaniyu ini ha lawm pamarinta sin Tuhan. Na, bang kitaniyu magkahagad da tuud kaniya, bukun maharga’ kaniya bang unu in kaunun atawa inumun natu’. In labi maharga’ kaniya

bang mabuntul in manga hinang niyu, magsulut-siyuluti kamu magkahi iban magkūg-kuyag, amu in kakuyagan dihil kātu'niyu sin Rū sin Tuhan. ¹⁸ Na, bang biya' ha yan in pag'agad natu' ha Almasi, in Tuhan kasulutan kātu'niyu, iban pag'addatan kitaniyu sin pagkahi natu' mānusiya'.

¹⁹ Hangkan subay in pagmuhut-muhutan natu' hinangun, amu in makarayaw sin pangatayan sin pagkahi natu', iban subay kitaniyu magtabang-tiyabangi magpahugut sin pangandul natu' pakaniya-pakaniya ha Tuhan. ²⁰ Ayaw niyu kangīa in hinang sin Tuhan ha tau sakawkat kamu mabaya' kumaun sin susumbay'un. Bunnal in katān kakaun makaun da sin tau, sagawa' makabāk dusa in tau kumaun sin kakaun amu in mahinang puun-sabab magdusa in pagkahi niya. ²¹ Biya' ha ini in marayaw hinangun niyu. Marayaw pa kamu di' kumaun sin manga susumbay'un atawa minum sin manga makahilu atawa huminang sin manga unu-unu na, amu in mahinang puun-sabab magdusa in taymanghud niyu Almasihin.

²² Minsan ha pamikil niyu wayruun ngī' sin manga hinang niyu magkaun minsan unu-unu na, ayaw na sadja kamu magkayba'. Taw'an niyu na sadja ha lawm atay niyu. Asal da kaingatan da sin Tuhan in ha lawm atay niyu. In tau di' maghawal-hawal sabab kaingatan niya nakaamu in hinang niya, tantu masannyang in lawm atay niya. ²³ Sagawa' bang siya kumaun ampa hawal-hawal siya bang haram ka atawa bukun in kiyakaun niya, na magdusa siya pa Tuhan. Sabab kimaun siya sin kakaun di' kaihilasan sin atay niya. Iban unu-unu na mayan in hinangun natu', apabila bukun guwa' dayn ha pangandul ta pa Tuhan, hāti hawal-hawal kitaniyu sin hinang taniyu bang kimugdan atawa wala', ampa hisūng natu' da in

hinang yan, na tantu magdusa kitaniyu, sabab in hinang yan bukun guwa' dayn ha pangandul taniyu pa Tuhan.

15

Subay ta Sulutan in Kabayaan sin Pagkahi ta Bukun in Kabayaan ta

¹ In sasuku' sin kitaniyu mahugut na in pangandul pa Tuhan amu in di' maghawal-hawal pasal sin hinang taniyu bang kimugdan atawa wala', na in kitaniyu subay tumabang ha manga taymanghud natu' mahuka' pa in iman, amu in maghawal-hawal in pikilan nila. Subay natu' sila pikilun. Subay bukun sadja baran taniyu in pikilun natu'. ² Gām mayan subay natu' sulutun in kabayaan sin taymanghud natu' iban subay natu' hinangun in hikarayaw kanila, ha supaya humugut in iman nila. ³ Karna' minsan in Almasi wala' da nagpikil sin hikarayaw pa baran niya. Biya' na sin kiyasulat ha lawm Kitab, amu agi sin Almasi. “Ya Tuhan ku, aku in kiyugdan kiyasakitan sin bichara mangi' sin manga tau marugal kaymu.” ⁴ In katān piyasulat sin Tuhan ha lawm Kitab sin timpu nakauna manga pamintangan hipanghindu' kātu'niyu, ha supaya kitaniyu maingat sumandal iban sumabal bang awn kasigpitan dumatung kātu'niyu, iban ha supaya da isab humugut in lawm atay taniyu, iban di' mabugtu' in huwat-huwat natu' ha Tuhan.

⁵ Na, mura-murahan bang mayan kamu tabangan sin Tuhan, amu in puunan sin kasabal iban hugut atay. Tabangan niya kamu makasingud sin addat-tabiāt sin Almasi, ha supaya kamu makapagsulut-siyuluti iban sin manga pagkahi niyu ha unu-unu na palihālan, ⁶ ha supaya isab in kamu katān makapaghambuuk atay mamudji ha Tuhan, Ama' sin Panghu' natu' Īsa Almasi.

Sumampay in Bayta' Marayaw pa Manga Tau Bukun Yahudi

⁷ Parayawa niyu in pagdā niyu ha pagkahi niyu biya' sin dayaw sin pagdā sin Almasi kaniyu, ha supaya mapudji in Tuhan. ⁸ Karna' baytaan ta kamu, hangkan in Almasi miyari tumabang kātu'niyu manga Yahudi, ha supaya hikapakita' niya kātu'niyu sin in Tuhan kapangandulan iban ha supaya magmakbul in janji' sin Tuhan ha manga kaapu'-apuan natu'. ⁹ Iban ha supaya isab pudjihun sin manga tau bukun Yahudi in Tuhan, pasal sin luuy niya kanila. In pasal ini kiyasulat ha lawm Kitab, amu agi,

“Hangkan ha salugay ku duun ha manga tau bukun bangsa Yahudi pudjihun ta kaw,
iban magkalang aku sin pamudji kaymu.”

¹⁰ Iban kiyabayta' da isab, amu agi,

“In manga kamu bukun bangsa Yahudi pagkūg-kuyag kamu iban sin manga tau napi' suku' sin Tuhan.”

¹¹ Iban kiyabayta' pa isab, amu agi,

“Pudjiha niyu in Panghu', in kamu katān manga bukun bangsa Yahudi.

Pudjiha niyu siya, in kamu katān kabangsa-bangsahan.”

¹² Iban kiyasulat da isab hi Nabi Isayas in pasal ini, amu agi,

“Awn hipag'anak hambuuk panubu' hi Jissi,

amu in karihilan kawasa makapagbaya'-baya' ha manga tau bukun bangsa Yahudi.

Siya na ini in kapanghuwat-huwatan nila.”

¹³ Mura-murahan bang mayan dayn ha pasal sin iman niyu ha Tuhan, amu in puunan sin huwat-huwat natu', hipuun niya sin kakuyagan iban kasannyangan in lawm atay niyu, ha supaya sumūng tuud in huwat-huwat niyu pa Tuhan dayn ha tabang sin Rū sin Tuhan.

Mayta' hi Paul Imisug Simulat sin Sulat Ini

¹⁴ Manga taymanghud ku Almasihin, natatantu ku tuud sin in manga kamu tau marayaw tuud iban kaingatan niyu na tuud in manga hindu' pasal sin Tuhan. Maka-panghindu' isab kamu ha kaibanan niyu. ¹⁵ Sagawa' ha sulat ini tiyawakkalan ku biyayta' kaniyu in manga hindu', amu in mabaya' ku hipatumtum kaniyu. Hangkan ku tiyawakkalan sabab dayn ha lasa sin Tuhan kaku' naraak niya aku ¹⁶ maghulas-sangsa' ha Panghu' natu' Īsa Almasi. In hinang kiyasuku' kaku' magpamahalayak sin Bayta' Marayaw pa manga tau bukun bangsa Yahudi. Biya' aku sin hambuuk pakil amu in umungsud ha manga tau bukun bangsa Yahudi biya' hantang lalabutan pa Tuhan. Iban taymaun sila sin Tuhan sabab liyanuan na sin Rū sin Tuhan in lawm atay nila, hangkan agad na tuud sila ha Tuhan.

¹⁷ Dayn ha sabab sin tabang sin Panghu' Īsa Almasi kaku', di' aku masipug magpaingat pasal sin paghulas-sangsa' ku tudju pa Tuhan. ¹⁸ Amura in katawakkalan ku bicharahun in pasal sin tabang kaku' sin Almasi dimā ha manga tau bukun bangsa Yahudi magkahagad ha Tuhan. Nagparachaya sila ha Panghu' Īsa Almasi pagdungug nila sin manga lapal-kabtangan ku iban pagkita' nila sin manga nahinang ku. ¹⁹ Dayn ha kusug sin Rū sin Tuhan, amu in piyatulun kaku' sin Tuhan, nakahinang aku manga paltandaan iban sin manga hinang makahaylan. Hangkan dayn ha Awrusalam (Baytal Makdis) sampay pa Illiriku liyatag ku in manga hula' katān piyamahalayak tuud in Bayta' Marayaw pasal sin Almasi. ²⁰ Asal dayn sin angay tagna', in kabayaan ku magpamahalayak sin Bayta' Marayaw bukun pa manga tau bakas na nakarungug sin pasal sin Almasi, sabab di' aku mabaya' kumawa' sin karayawan sin hinang tiyagnaan sin kaibanan. Sa' amu

tuud in piyagmuhut-muhutan ku in magpamahalayak sin Bayta' Marayaw pa manga tau wala' pa nakarungug, ²¹ ha supaya mabunnal in kiyasulat ha lawm Kitab, amu agi, “In manga tau wala' kiyabaytaan pasal niya, tantu makaingat na pasal niya.

In manga wala' nakarungug pasal niya, tantu makahāti na sin pasal niya.”

In Pikilan hi Paul Mamisita ha Manga Tau Rūm

²² Na, hangkan dayn ha sabab sin hinang ku ini, amu in magpamahalayak sin Bayta' Marayaw, di' sadja magpakatūy in pagpamisita ku mawn kaniyu.

²³ Sagawa' bihaun pagga naubus na in hinang ku di' ha manga hula' ini, mura-murahan bang mayan aku makapamisita na mawn kaniyu, karna' malugay na in baya' ku kimita' kaniyu, pila tahun na. ²⁴ In kabayaan ku, ha tulak ku tudju pa hula' Kastila' humapit aku mamisita mawn kaniyu. Na, pag'ubus taniyu makapagsawmbibi, minsan bukun malugay tuud, ampa ku hilaus in tulak ku. Kalu-kalu isab katabangan niyu aku sin pagtulak ku.

²⁵ Sagawa' bihaun madtu pa aku pa Awrusalam (Baytal Makdis), dumā sin tutulungan hirihil ha manga Almasihin didtu suku' sin Tuhan. ²⁶ Karna' in manga Almasihin ha hula' Makidun iban Akaya mabaya' tuud dumihil sin tutulungan nila ha manga Almasihin kiyasisgpitan didtu ha Awrusalam (Baytal Makdis). ²⁷ Tulus-ihilas tuud in pagtabang nila iban patut da isab sila tumabang, sabab dakula' in panumtuman nila ha manga Yahudi didtu, karna' dayn ha pasal sin manga Yahudi ha Awrusalam (Baytal Makdis) simampay in Parman sin Tuhan pa manga tau bukun bangsa Yahudi. Na, hangkan subay isab pahampitun nila in manga Yahudi sin manga alta' nila. ²⁸ Na, bang ku maubus na in hinang ini, hāti niya hikaturukbal ku

na kanila in tutulungan katān piyarā kanila, tumulak na aku pa hula' Kastila' sarta' humapit aku duun kaniyu ha sūng ku madtu. ²⁹ Bang aku dumatung na mawn kaniyu kaingatan ku hipasampay ku kaniyu in katān karayawan naug dayn ha Almasi.

³⁰ Na, manga taymanghud ku Almasihin, pagga kitaniyu malasa ha Panghu' natu' Īsa Almasi iban maglasaliyasahi kitaniyu sin lasa amu in tiyumbuk sin Rū sin Tuhan pa lawm atay taniyu, pangayuun ku tuud kaniyu, tabangi niyu aku. Pangayui niyu aku duwaa pa Tuhan bang mayan aku selamat da. ³¹ Pangayua niyu pa Tuhan bang mayan aku lappasan da dayn ha manga tau (mabaya' mamuhinga' kaku') ha hula' Yahudiya, amu in di' magparachaya ha Almasi. Iban pangayua niyu da isab pa Tuhan bang mayan taymaun da sin manga Almasihin suku' sin Tuhan ha Awrusalam (Baytal Makdis) in tutulungan diyarā ku. ³² Na, pagpuas dayn ha yan bang dayn ha kabayaan da isab sin Tuhan, mawn aku kaniyu iban pagkūg-kuyag dakula'. Kumuyag tuud aku sabab mapasannyang niyu in lawm atay ku. ³³ Mura-murahan bang mayan sin Tuhan, amu in magdihil kātu'niyu kasannyangan, di' bugtuun in tulung-tabang niya kaniyu. Amin.

16

In Salam-duwaa hi Paul pa Manga Tau Kakilāhan Niya

¹ Mabaya' ku hipakīla kaniyu in hambuuk taymanghud natu' babai hi Pibi, amu in naghuhulas-sangsa' ha manga jamaa Almasihin duun ha kawman Kinkiriya. ² Bang siya mākaw n kaniyu, asipa niyu tuud siya marayaw bilang hambuuk agad ha Panghu' biya' kaniyu. Karna' amu yan in matūp hinangun sin manga tau suku' sin Tuhan

ha pagkahi nila. Bang siya magkagunahan unu-unu na tabang dayn kaniyu, tabanga niyu tuud siya, sabab in siya yan mataud tau in natabang niya. Iban minsan in aku bakas niya da isab natabang.

³ Salam-duwaa kan Pirisila iban sin bana niya hi Ak-ili. In sila yan naghuhulas-sangsa' da isab biya' kāku' ha Panghu' natu' Īsa Almasi. ⁴ Tiyabang nila tuud aku. Karna' atas nila tiyūk in umul nila bang mayan aku di' magmula. Magsarang-sukul tuud aku kanila. Iban bukun sadja isab aku, sagawa' sampay in manga jamaa Almasihin katān bukun bangsa Yahudi, magsarang-sukul da isab kanila.

⁵ Salam-duwaa da isab pa manga jamaa Almasihin amu in magtipun mawn pa bāy nila mangarap pa Tuhan. Salam-duwaa da isab pa bagay ku kalasahan hi Ipinitu. Siya in muna-muna nagparachaya ha Almasi didtu ha hula' Asiya.

⁶ Salam-duwaa da isab kan Mariyam, amu in matuyu' tuud maghinang tumabang kaniyu.

⁷ Salam-duwaa da isab kan Andarunik iban Juniyas. In sila yan manga lahasiya' ku, amu in bakas nakaagad kāku' najil. Marayaw da isab in sabbut-sabbutan kanila sin manga kiyawakilan iban nakauna sila dayn kāku' nakaagad kan Īsa.

⁸ Salam-duwaa da isab kan Ampiliyat, hambuuk agad ha Panghu' iban bagay ku kalasahan.

⁹ Salam-duwaa da isab kan Urbanu, amu in biya' da isab kātu'niyu naghuhulas-sangsa' ha Almasi, iban pa bagay ku kalasahan hi Istakis.

¹⁰ Salam-duwaa da isab kan Apillis. In siya yan napakita' niya dayn ha manga hinang niya sin in siya Almasihin tuud.

Salam-duwaa da isab pa manga tau ha lawm ukuman hi

Aristubu.

¹¹ Salam-duwaa da isab kan Hirudiyu, hambuuk Yahudi biya' kāku'.

Salam-duwaa da isab pa manga taymanghud natu' Almasihin duun ha lawm ukuman hi Narkissu.

¹² Salam-duwaa da isab kan Tiripina iban Tiripusa, amu in naghuhulas-sangsa' da isab ha Panghu' natu'.

Salam-duwaa da isab pa bagay ku kalasahan hi Pir-siya, amu in nagtutuyu' tuud maghulas-sangsa' ha Panghu' natu'.

¹³ Salam-duwaa kan Rupus, amu in hambuuk tau nagtatag'ipun tuud ha Panghu', iban da isab pa ina' niya amu in marayaw tuud kāku' iban biya' anak in pagdā niya kāku'.

¹⁴ Salam-duwaa da isab kan Asinkiri, Piligun, Hirmis, Patrubas, Hirmas iban na pa katān Almasihin taymanghud natu' duun kanila.

¹⁵ Salam-duwaa da isab kan Pilulugu kay Juliya, iban da isab kan Niriyu iban sin taymanghud niya babai iban hi Ulimpas, iban na pa katān Almasihin suku' sin Tuhan duun kanila.

¹⁶ Pagsalam-siyalami kamu bang kamu magbāk iban sin pagkahi niyu Almasihin.

In katān jamaa Almasihin kiyakadtuan ku mabaya' isab magpasampay sin salam-duwaa nila kaniyu.

Humalli' dayn ha Manga Tau Manglulubu sin Īman sin Tau Kaibanan

¹⁷ Manga taymanghud ku, pangayuun ku kaniyu, halli' kamu dayn ha manga tau, amu in maingat magpakangī' sin paghambuuk iban pagsulut-siyuluti sin manga kamu Almasihin. Kangīun nila in paghambuuk niyu ha supaya maīg in pangandul niyu ha Almasi, sabab in sila yan simusulang sin hindu' pasal sin Almasi amu in tiyayma'

niyu. Hangkan lawak kamu dayn kanila. ¹⁸ Karna' in manga tau naghihinang sin biya' ha yan bukun naghuhulas-sangsa' ha Panghu' natu' Īsa Almasi, sagawa' in paghulas-sangsa' nila harap sadja pa baran nila. Narupang nila in manga Almasihin kulang pa in panghāti kaagi sin manga lapal-kabtangan nila mapaham iban manga himumūngan marayaw amu in magpalaggu' taynga sin tau. ¹⁹ Ampa in kamu yan, mataud in nakaingat sin mahugut in pag'agad niyu ha Almasi. Hangkan makuyag tuud aku sabab niyu. In kabayaan ku malawm in ingat niyu bang ha pasal sin mag'ingat sin hindu' pa marayaw, sagawa' ayaw niyu dunguga bang hindu' tudju pa kangān.

²⁰ In Tuhan amu in magdirihil kātu'niyu kasannyangan, di' magpasād kātu'niyu. Bukun na mawgay īgan niya na in kusug sin Saytan Puntukan sumasat kaniyu.

Mura-murahan bang mayan di' mabugtu' in tabang kaniyu sin Panghu' natu' Īsa Almasi.

²¹ Hi Timuti, amu in tabang ku ha hinang ku, magpasampay da isab kaniyu sin salam-duwaa niya. Damikkiyan, hinda Lukiyus, Jasun, iban Susipatir, manga pagkahi ku Yahudi, magpasampay da isab sin salam-duwaa nila kaniyu.

²² In aku ini hi Tirtiyu, amu in naraak hi Paul magsulat sin manga himumūngan niya ha sulat ini, yari da isab magpasampay sin salam-duwaa ku kaniyu.

²³ Magpasampay da isab sin salam-duwaa niya kaniyu hi Gayus, amu in tagdapu sin bāy piyaghulaan ku iban in bāy niya pagtitipunan da isab sin manga jamaa Almasihin.

Magpasampay da isab sin salam-duwaa nila kaniyu hinda Irastus, amu in magkakaput sin pilak sin parinta ha dāira Kurintu, iban sin taymanghud taniyu hi Kuwaltu.

²⁴ Mura-murahan bang mayan di' mabugtu' in tulung-tabang sin Panghu' natu' Īsa Almasi kaniyu. Amin.

Manga Lapal-kabtangan Pamudji pa Tuhan

²⁵ Na, bihaun, subay natu' pudjihun in Tuhan karna' mapahugut niya in iman niyu kaagi sin Bayta' Marayaw pasal sin Almasi, amu in hindu' ku kaniyu. Sin timpu nakauna in Bayta' Marayaw ini wala' kiyangatan sin manga tau, sabab tiyatapuk dayn kanila dayn ha awal jaman pa. Malugay tuud. ²⁶ Sagawa' bihaun tanyag na ha tau katān in kasabunnalan pasal sin hindu' ini, sabab siyulat sin manga kanabihan in unu-unu katān pasal niya. Iban nagdaak in Tuhan, amu in asal Tuhan di' magkamatay saumul, hipamahalayak in pasal niya pa mānusiya' katān, ha supaya sila magparachaya iban magkahagad.

²⁷ In Tuhan hambuuk-buuk da iban siya da in makaingat sin unu-unu katān. Subay natu' siya pudjihun kasaumulan sabab sin nahinang kātu'niyu sin Panghu' natu' Īsa Almasi. Amin.

Wassalam.

Kitab Injil (The New Testament)

Tausug: Kitab Injil (The New Testament) New Testament

copyright © 1999 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Tausug)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-12-01

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 12 Feb 2021 from source files dated 2 Dec 2020

b67de408-6583-5c24-a713-3add7b39f840